

Straatsburg, 3.5.2022
COM(2022) 198 final

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ
VAN DE REGIO'S**

**Mensen vooropstellen, zorgen voor duurzame en inclusieve groei en het potentieel van
de ultraperifere regio's van de EU ontsluiten**

{SWD(2022) 133 final} - {SWD(2022) 134 final}

INLEIDING

Vijf miljoen EU-burgers wonen in de meest afgelegen delen van de Unie, de ultraperifere regio's: Guadeloupe, Frans-Guyana, Martinique, Mayotte, Réunion en Saint-Martin (Frankrijk), de Azoren en Madeira (Portugal), en de Canarische Eilanden (Spanje). Deze maken integraal deel uit van de EU en hebben een strategische ligging in de Atlantische Oceaan, het Caribisch gebied, Zuid-Amerika en de Indische Oceaan.

De ultraperifere regio's zijn belangrijke troeven vanwege hun jonge bevolking, omvangrijke maritieme economische zones, unieke biodiversiteit, rijkdom aan hernieuwbare energiebronnen, locatie en klimaat die geschikt zijn voor ruimtewetenschappen, activiteiten op het gebied van astrofysica en belangrijke ruimtevaartinfrastructuur. De groei van het reële bbp per hoofd van de bevolking in sommige van deze regio's ligt boven het EU-gemiddelde.¹ Met de juiste ontwikkelingsstrategieën, hervormingen en investeringen kan de kloof met de rest van de EU in de toekomst dus worden verkleind. Bovendien zijn deze regio's buitenposten van de Europese Unie over de hele wereld, die nog veel mogelijkheden bieden om de samenwerking en de betrekkingen met de hen omringende landen en regio's te versterken.

Tegelijkertijd hebben de ultraperifere regio's te maken met blijvende factoren die hun ontwikkeling belemmeren, zoals erkend in artikel 349 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. Het Verdrag voorziet in specifieke maatregelen om de ultraperifere regio's te ondersteunen, waaronder een gerichte toepassing van het EU-recht in deze regio's en toegang tot EU-programma's.

Hoewel deze regio's sterk van elkaar verschillen, hebben zij een aantal specifieke kenmerken gemeen, zoals de afgelegen ligging, het insulaire karakter², de vaak geringe omvang, de kwetsbaarheid voor klimaatverandering, en economieën die afhankelijk zijn van enkele sectoren, met hoge werkloosheidscijfers en een bruto binnenlands product (bbp) dat aanzienlijk lager is dan de EU- en nationale gemiddelden³. Mayotte heeft het laagste bbp per hoofd van de bevolking van de EU (30 %) en de hoogste werkloosheid (27,8 %)⁴. Een aantal van deze regio's hebben de afgelopen twintig jaar geen convergentie met de rest van de EU laten zien⁵ en zijn nu bijzonder kwetsbaar door de combinatie van de hoge energieprijzen en de dreigende voedselcrisis als gevolg van de Russische invasie van Oekraïne.

Om hun potentieel waar te maken, moeten sommige ultraperifere regio's eerst tegemoetkomen aan de basisbehoeften die essentieel zijn voor de levenskwaliteit en om te voldoen aan de duurzameontwikkelingsdoelen⁶, zoals toegang tot water, onderwijs, gezondheidszorg of vervoer. Demografische factoren zullen ook een belangrijke rol spelen: aangezien de bevolking van Mayotte zich tegen 2100 naar verwachting zal verdriedubbelen en die van Frans-Guyana zich zal

---

¹ Volgens de berekeningen van DG REGIO over de groei van het reële bbp per hoofd van de bevolking van 2000-2019 ligt die in Guadeloupe, Martinique, Réunion, Mayotte en de Azoren boven het EU-gemiddelde van 1,2 % ([Cohesieverslag 2022, ec.europa.eu, link naar verslag toevoegen](#)).

² De ultraperifere regio's zijn allemaal eilanden of eilandengroepen, behalve Frans-Guyana in Zuid-Amerika.

³ Eurostat, code: nama_10r2gdp, in 2020 varieerde het bbp in koopkrachtpariteit ten opzichte van het EU-gemiddelde van 30 % van het EU-gemiddelde in Mayotte (laagste van de EU) tot 76 %. Van 2010 tot 2020 daalde het bbp op de Canarische Eilanden ten opzichte van het EU-gemiddelde van 83 % tot 62 %, op de Azoren van 75 % tot 67 % en op Madeira van 81 % tot 69 %.

⁴ Eurostat, code: [LFST_R_LFU3RT](#). Bovendien hebben Guadeloupe (41,5 %), Mayotte (55,4 %) en Martinique (38,3 %) enkele van de hoogste jeugdwerkloosheidscijfers.

⁵ Eurostat, code: [nama_10r_2gdp](#), vergelijking van het bbp in 2000 en 2020.

⁶ Met name de doelstellingen "geen armoede", "goede gezondheid en welzijn", "kwaliteitsonderwijs", "gelijkheid tussen vrouwen en mannen", "schoon water en sanitaire voorzieningen", "betaalbare en schone energie", "fatsoenlijk werk en economische groei", "minder ongelijkheid" en "klimaatactie".

verdubbelen, zullen deze behoeften waarschijnlijk navenant toenemen⁷. Sommige regio's, zoals de Canarische Eilanden, Frans-Guyana, Mayotte en Saint-Martin, staan ook sterk onder druk door irreguliere migratie. Anderzijds wordt verwacht dat de bevolking in sommige andere ultraperifere regio's⁸ in dezelfde periode fors zal krimpen als gevolg van de emigratie van jongeren op zoek naar nieuwe kansen.

In deze mededeling worden de prioriteiten voor het EU-optreden met en voor deze regio's gepresenteerd. In de nasleep van de COVID-19-crisis is dit erop gericht de bevolking van deze regio's op de eerste plaats te zetten op weg naar duurzaam herstel en duurzame groei. Deze prioriteiten moeten worden verankerd in de groene en de digitale transitie als drijvende kracht achter een samenhangende, veerkrachtige en inclusieve maatschappelijke transformatie, economische diversificatie en werkgelegenheid om tegemoet te komen aan de behoeften van de bevolking. De mededeling bouwt voort op de uitvoering van het strategisch partnerschap met deze regio's van 2017⁹, dat in 2020 is gepresenteerd in een verslag aan het Europees Parlement en de Raad¹⁰.

In de specifieke EU-wetgeving, -fondsen en -programma's wordt rekening gehouden met de specifieke kenmerken van de ultraperifere regio's. De Commissie is vastbesloten de specifieke kenmerken van deze regio's te blijven integreren in de wetgeving en het beleid van de EU om hun ontwikkeling te stimuleren door middel van op maat gesneden en lokale benaderingen. In deze mededeling worden de door de Commissie voorgestelde initiatieven gepresenteerd die de regionale en nationale maatregelen moeten aanvullen en ondersteunen. De Commissie zal met name de dialoog met deze regio's versterken, steun op maat verlenen en de bestuurlijke capaciteit helpen verbeteren, zodat zij ten volle kunnen profiteren van het EU-beleid en van de mogelijkheden daarvan gebruik kunnen maken.

Hoewel de EU een sleutelrol speelt bij het helpen ontsluiten van het groeipotentieel van de ultraperifere regio's, zijn hun welzijn en ontwikkeling fundamenteel afhankelijk van de keuzes en maatregelen van de regio's zelf en de lidstaten waarvan ze deel uitmaken. Het is aan hen om specifiek voor elke regio ontwikkelingsstrategieën op te stellen en uit te voeren, de juiste prioriteiten te bepalen en ten volle gebruik te maken van de financieringsmogelijkheden die de Europese instrumenten bieden. Dergelijke strategieën moeten anticiperen en inspelen op de behoeften van de burgers, belemmeringen voor groei wegnemen, troeven benutten, de economie diversifiëren, de zelfvoorzienendheid vergroten, de handelsrelaties diversifiëren, vaardigheden ontwikkelen en banen creëren.

Daarom wordt in de mededeling een aantal initiatieven beschreven die op EU-niveau moeten worden ontwikkeld, worden maatregelen door deze regio's en de lidstaten waarvan ze deel uitmaken aangemoedigd, bijvoorbeeld om hun specifieke problemen aan te pakken met transversale beleidsmaatregelen en instrumenten, waaronder de herstel- en veerkrachtfaciliteit¹¹ en de fondsen voor het cohesiebeleid¹², en in horizontale instrumenten zoals het instrument voor technische ondersteuning (TSI)¹³. In de mededeling wordt ook voorgesteld bijzondere aandacht

---

⁷ Eurostat, code: [proj_19rp3](#), bevolkingstoename in Mayotte van 279 000 in 2020 tot 782 000 in 2100; bevolkingstoename in Guyana van 289 000 in 2020 tot 591 000 in 2100.

⁸ Eurostat, code: [proj_19rp3](#), Madeira, Azores, Martinique en Guadeloupe.

⁹ COM(2017) 623 final.

¹⁰ COM(2020) 104 final.

¹¹ [Herstel- en veerkrachtfaciliteit \(ec.europa.eu\)](#); Verordening (EU) 2021/241.

¹² Verordening (EU) 2021/1058; Verordening (EU) 2021/1057.

¹³ Verordening (EU) 2021/240.

te besteden aan deze regio's bij relevante acties om EU-brede doelstellingen te halen, bijvoorbeeld in het kader van de Europese pijler van sociale rechten¹⁴ en klimaatactie.

Deze mededeling houdt rekening met de input van een openbare raadpleging die van juli tot en met november 2021 werd gehouden¹⁵, vier speciale vergaderingen met de ultraperifere regio's en de lidstaten waarvan ze deel uitmaken, bilaterale vergaderingen met de overheden van de ultraperifere regio's, de verklaring van de Conferentie van voorzitters van de ultraperifere regio's (CPRUP) van november 2021¹⁶, de gezamenlijke standpuntnota van de lidstaten en de ultraperifere regio's van januari 2022¹⁷, een resolutie van het Europees Parlement¹⁸, een studie over de impact van de pandemie in deze regio's¹⁹, alsmede de adviezen van het Comité van de Regio's (CvdR) en het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC)²⁰. Zij bouwt ook voort op de voorstellen die resulteren uit de Conferentie over de toekomst van Europa.

1. COVID-19-PANDEMIE EN CRISISRESPONS

De ultraperifere regio's zijn bijzonder hard getroffen door de COVID-19-crisis. Op de Canarische Eilanden is de jeugdwerkloosheid sterk gestegen van 35,4 % in 2019 tot 57,7 % in 2020²¹. In Saint-Martin was het aantal werkzoekenden eind 2020 ten opzichte van het jaar ervoor met meer dan 16 % gestegen. Tussen 2019 en 2020 daalde het bbp op de Canarische Eilanden met 11 % en op Madeira met 7 %, in vergelijking met een daling van 7 % in Spanje en 3 % in Portugal²². De ultraperifere regio's kregen ook te maken met verstoringen van de toeleveringsketens. Om die reden zijn de desbetreffende lidstaten in het kader van het Europees Semester 2020 aangemoedigd om in deze regio's gerichte beleidshervormingen door te voeren, om het risico op toenemende verschillen te verkleinen²³.

De Commissie heeft maatregelen genomen om de gevolgen van de pandemie op te vangen. De corona-investeringsinitiatieven CRII en CRII+²⁴ hebben middelen van het cohesiebeleid vrijgemaakt voor de gezondheidssector, werkgelegenheid, telewerken en afstandsonderwijs. De tijdelijke kaderregeling inzake COVID-19-staatssteun²⁵ bood ruimte voor maatregelen om (met name kleine en middelgrote) ondernemingen te ondersteunen en om de werkgelegenheid in de ultraperifere regio's op peil te houden, sommige met medefinanciering uit de herstellijstand voor cohesie (React-EU)²⁶. Zo heeft de Commissie meer dan twintig steunregelingen voor het behoud

¹⁴ Europese pijler van sociale rechten (ec.europa.eu).

¹⁵ [Ultraperifere regio's — actualisering van het strategisch partnerschap van de Commissie met deze regio's \(europa.eu\)](#).

¹⁶ CPRUP — Conférence des Présidents des Régions ultrapériphériques, [verklaring van de CPRUP van november 2021 \(ec.europa.eu\)](#); [bijlage bij de verklaring van de CPRUP \(ec.europa.eu\)](#)

¹⁷ [Gezamenlijke standpuntnota van de lidstaten en de ultraperifere regio's van januari 2022 \(outre-mer.gouv.fr\)](#).

¹⁸ Resolutie 2020/2120(INI) van het Europees Parlement.

¹⁹ [Studie over de gevolgen van COVID-19 voor de ultraperifere regio's — Eindverslag, oktober 2021](#).

²⁰ CvdR-advies CDR 3319/2020; EESC-advies ECO/567.

²¹ De cijfers hebben betrekking op een vergelijking tussen het vierde kwartaal van 2019 en dat van 2020.

²² Eurostat, code: [nama_10r_2gdp](#), Koopkrachtstandaard (KKS) per inwoner in % van het EU-27-gemiddelde (vanaf 2020).

²³ Aanbevelingen van de Raad: Nationale hervormingsprogramma's van 2020 van Frankrijk (8429/20), Spanje (8428/20), Portugal (8441/20).

²⁴ Verordening (EU) 2020/460; Verordening (EU) 2020/558.

²⁵ Mededingingsbeleid — de tijdelijke kaderregeling inzake COVID-19-staatssteun (ec.europa.eu). Mededeling van de Commissie – Tijdelijke kaderregeling inzake staatssteun ter ondersteuning van de economie vanwege de huidige COVID-19-uitbraak (PB C 91I van 20.3.2020, blz. 1), gewijzigd bij de mededelingen van de Commissie C(2020) 2215 (PB C 112I van 4.4.2020, blz. 1), C(2020) 3156 (PB C 164 van 13.5.2020, blz. 3), C(2020) 4509 (PB C 218 van 2.7.2020, blz. 3), C(2020) 7127 (PB C 340I van 13.10.2020, blz. 1), C(2021) 564 (PB C 34 van 1.2.2021, blz. 6) en C(2021) 8442 (PB C 473 van 24.11.2021, blz. 1).

²⁶ Verordening (EU) 2020/2221.

van banen en bedrijven op de Azoren en Madeira goedgekeurd. Daarnaast verstrekt React-EU een aanvullend bedrag van 146 miljoen EUR voor de ultraperifere regio's, bovenop een deel van het budget voor hun lidstaten. Zo werd bijna een derde van het Franse React-EU-budget toegewezen aan zijn ultraperifere regio's (1,2 miljard EUR van 3,9 miljard EUR) ter ondersteuning van de groene en de digitale transitie (bv. wifi in Guadeloupe) en infrastructuur (bv. nieuwe scholen in Frans-Guyana). Als de spil van NextGenerationEU²⁷, is de herstel- en veerkrachtfaciliteit erop gericht de veerkracht van de lidstaten te vergroten en de groene en de digitale transitie te ondersteunen. De bijbehorende nationale herstel- en veerkrachtplannen omvatten investeringen in hun ultraperifere regio's in breedband, schone energie en vervoer, renovatie van gebouwen, toegang tot de arbeidsmarkt, onderwijs en opleiding, digitalisering, sociale huisvesting, aanpassing aan klimaatverandering, en rampenpreventie en veerkracht. In het Portugese plan wordt specifiek geld uitgetrokken voor de klimaat- en digitale transitie op de Azoren en Madeira.

---

²⁷ Verordening (EU) 2020/2094 van de Raad.

De Commissie moedigt de betrokken lidstaten en de ultraperifere regio's aan om:

- in te spelen op de behoeften van de ultraperifere regio's en hun veerkracht in alle sectoren en toeleveringsketens te verbeteren, met name bij de uitvoering van de herstel- en veerkrachtplannen en de cohesiebeleidsprogramma's; React-EU optimaal in te zetten voor de ultraperifere regio's en sneller uit te voeren.

De Commissie zal:

- in de desbetreffende landverslagen in het kader van het Europees Semester op diverse beleidsterreinen extra aandacht besteden aan de ultraperifere regio's;
- rekening houden met de veerkracht van de toeleveringsketens in de ultraperifere regio's²⁸ door middel van passende crisisparaatheid en -beheersing in het kader van het noodinstrument voor de eengemaakte markt.

2. DUURZAAM EN INCLUSIEF HERSTEL EN GROEI

Om ervoor te zorgen dat het herstel van Europa doorzet en tegen de achtergrond van de grote onzekerheid als gevolg van de Russische invasie van Oekraïne begin 2022, moeten de herstel- en groeistrategieën voor elk van de ultraperifere regio's worden aangepast om tegemoet te komen aan de specifieke behoeften van de bevolking (hoofdstuk 2.1), de zwaarst getroffen sectoren te ondersteunen, de economie te diversifiëren en te moderniseren door voort te bouwen op hun troeven (hoofdstuk 2.2), ondersteund door de groene en de digitale transitie (hoofdstuk 2.3).

2.1. MENSEN VOOROPSTELLEN: EERLIJKE EN RECHTVAARDIGE KANSEN VOOR IEDEREEN

De ultraperifere regio's hebben de hoogste niveaus van armoede, analfabetisme, werkloosheid, NEET-jongeren (jongeren die geen werk hebben en geen onderwijs of opleiding volgen) en het laagste opleidingsniveau van de EU. In een aantal van deze regio's hebben veel mensen geen toegang tot schoon water, behoorlijke huisvesting, elektriciteit, onderwijs, gezondheidszorg, openbaar vervoer en internet.

Bij het herstel moeten mensen vooropstaan en moet de levenskwaliteit van deze regio's dichter bij de nationale en EU-gemiddelden worden gebracht. Daarom moeten de herstelinspanningen beginnen bij het verlichten van armoede, het voorzien in de basisbehoeften van mensen en met name het creëren van kansen voor kinderen en jongeren. Daarom is een geïntegreerde aanpak nodig van onder andere het nationale beleid en zijn investeringen in basisinfrastructuur, hoogwaardige openbare diensten en administratieve capaciteit nodig, aan te vullen met EU-beleid en -financiering. In dit verband is het van belang de ultraperifere regio's te helpen de Europese pijler van sociale rechten uit te voeren en de doelstellingen van de top van Porto voor 2030 inzake banen, vaardigheden en armoedebestrijding te verwezenlijken²⁹.

Armoede aanpakken en gelijkheid en inclusie bevorderen

In 2019 bedroeg het percentage mensen dat met armoede wordt bedreigd op de Canarische Eilanden 28,5 %, op de Azoren 31,8 % en op Madeira 27,8 %, ruim boven het EU-gemiddelde

²⁸ In het CvdR-advies CDR 3319/2020 wordt opgemerkt dat de crisis een ernstig probleem heeft veroorzaakt voor de voedseldistributie in de ultraperifere regio's.

²⁹ [Sociale top van Porto — Sociaal engagement van Porto \(2021portugal.eu\)](#): tegen 2030 moet ten minste 78 % van de bevolking van 20-64 jaar een baan hebben; minstens 60 % van alle volwassenen moet elk jaar aan een opleiding deelnemen; ten minste 15 miljoen minder mensen moeten met armoede worden bedreigd.

en de nationale gemiddelden³⁰. Het armoedecijfer in Guadeloupe (34 %) is meer dan het dubbele van dat op het Franse vasteland (14 %)³¹. Op het platteland van Réunion leeft een op de twee mensen onder de armoedegrens³². Kinderen en andere kwetsbare groepen zoals ouderen lopen een groter risico op armoede. In 2017 bijvoorbeeld leefden acht op de tien kinderen in Mayotte en zes op de tien kinderen in Frans-Guyana in een huishouden met een armoederisico³³.

Bovendien is de arbeidsparticipatiekloof tussen mannen en vrouwen in de ultraperifere regio's veel groter dan het EU-gemiddelde. Deze is met name uitgesproken in Mayotte, waar het percentage werkende vrouwen ongeveer de helft is van dat van mannen (respectievelijk 23,9 % en 41,9 %³⁴). De werkloosheid onder vrouwen is in alle ultraperifere regio's met uitzondering van Réunion hoger dan die onder mannen³⁵. Het bevorderen van de arbeidsparticipatie van vrouwen kan de arbeidsparticipatie verhogen en zo bijdragen aan de werkgelegenheidsdoelstelling die is vastgelegd in de Europese pijler (78 % tegen 2030). Hiervoor zijn adequate maatregelen nodig om werk en privéleven te combineren, evenals kwaliteitsvolle voor- en vroegschoolse educatie en opvang en langdurige zorg.

In dit verband is het essentieel maatregelen te nemen om de verschillen in arbeidsparticipatie, zorgtaken, beloning en besluitvorming te verkleinen en een einde te maken aan geweld tegen vrouwen³⁶ van essentieel belang, zoals vastgesteld in de EU-strategie voor gendergelijkheid³⁷. De EU-strategie voor de rechten van het kind³⁸ en de Europese kindergarantie³⁹ kunnen ook als routekaart dienen voor initiatieven om kinderen in de ultraperifere regio's te beschermen en te helpen hun rechten uit te oefenen. De fondsen van het cohesiebeleid van de EU — waaronder het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling (EFRO) en het Europees Sociaal Fonds Plus (ESF+) — kunnen helpen deze doelstellingen te verwezenlijken. Zo heeft het EFRO in de periode 2014-2020 82 miljoen EUR verstrekt voor verbetering van de infrastructuur voor kinderopvang en sociale voorzieningen op Madeira en de Azoren. De ESF+-investeringen in de ultraperifere regio's kunnen helpen de armoede en sociale uitsluiting aan te pakken en voedsel- en materiële hulp te verstrekken aan de meest behoeftigen.

De Commissie moedigt de betrokken lidstaten en de ultraperifere regio's aan om:

- streefcijfers vast te stellen voor de uitvoering van de **Europese pijler van sociale rechten** in de ultraperifere regio's, teneinde bij te dragen tot de verwezenlijking van de algemene doelstellingen ervan; ervoor te zorgen dat de in dit verband genomen maatregelen beantwoorden aan de specifieke uitdagingen van deze regio's; ten volle gebruik te maken van het EFRO en het ESF+, waaronder de specifieke extra toewijzing voor de ultraperifere regio's, om de doelstellingen, streefcijfers en acties van de pijler te verwezenlijken;
- in het kader van het nationale beleid maatregelen te ontwikkelen om de **armoede in deze regio's te bestrijden**, met bijzondere aandacht voor kwetsbare groepen, waaronder ouderen; het effect van de hervormingen op de armoede en ongelijkheid te beoordelen;
- bijzondere aandacht te besteden aan de specifieke kenmerken van de ultraperifere regio's bij

³⁰ Eurostat, code: [ilc_peps11](#), gemiddelden: Portugal 17,2 en Spanje 20,7.

³¹ INSEE [Analyses Guadeloupe No 43](#), 2020.

³² INSEE [Niveaux de vie et pauvreté à La Réunion en 2017 No 169](#), 2020.

³³ INSEE [Première No 1804](#), 2020.

³⁴ Eurostat, code: [LFST_R_LFE2EMPRTN](#).

³⁵ Eurostat, code: [LFST_R_LFU3RT](#), 2020.

³⁶ COM(2022) 105 final.

³⁷ COM(2020) 152 final.

³⁸ COM(2021) 142 final.

³⁹ Aanbeveling (EU) 2021/1004 van de Raad.

de uitvoering van **de jongerengarantie en de kindergarantie** in deze regio's, met name de actieplannen voor de Europese kindergarantie;

- de nationale en EU-fondsen, met name het ESF+, te gebruiken ter ondersteuning van mensen die met armoede of sociale uitsluiting worden bedreigd, een evenwichtige arbeidsmarktparticipatie van mannen en vrouwen, arbeidskansen voor mensen met een handicap en bevordering van hun sociale inclusie, gelijke arbeidsvoorwaarden en de bescherming van slachtoffers van geweld.

De Commissie zal:

- de ultraperifere regio's ondersteunen bij de uitvoering van de **Europese pijler van sociale rechten**; ervoor zorgen dat rekening wordt gehouden met hun specifieke kenmerken in de initiatieven in het kader van haar actieplan; via het proces van het Europees Semester toezicht houden op de uitvoering; discussies op hoog niveau steunen over de uitvoering in deze regio's;
- in de nationale actieplannen ter uitvoering van de **Europese kindergarantie** rekening houden met de dimensie van de ultraperifere regio's om ervoor te zorgen dat kinderen in deze regio's dezelfde sociale kansen genieten als elders in de EU, en de uitwisseling van beste praktijken ondersteunen;
- toezicht houden op de acties van deze regio's op het gebied van **armoedebestrijding**, integratie en gelijkheid, en op het gebied van de preventie en bestrijding van geweld tegen vrouwen⁴⁰;
- steun via ESF+-acties verlenen om sociale uitsluiting tegen te gaan; toezicht houden op de uitvoering van strategieën voor sociale inclusie (bv. toegang tot essentiële dienstverlening);
- de deelname van de ultraperifere regio's aan het netwerk van Europese regio's van de sociale economie en de regeling voor missies van de Europese sociale economie ondersteunen.

Toegang tot behoorlijke huisvesting, water, internet, betaalbaar vervoer en betaalbare energie.

In sommige ultraperifere regio's hebben veel mensen geen behoorlijke levensomstandigheden en hebben zij geen toegang tot basisdiensten. 53 % van de mensen in Frans-Guyana woont in overbevolkte huisvesting (8 % op het Franse vasteland) en 56 % van de woningen in Mayotte is overbevolkt⁴¹. In sommige regio's is onvoldoende toegang tot water: in Mayotte heeft een derde van de huishoudens geen toegang tot stromend water⁴²; in Frans-Guyana heeft meer dan 30 % van de bevolking geen toegang tot warm water⁴³; in Guadeloupe hebben mensen als gevolg van lekkages in het distributienet geen ononderbroken toegang tot water⁴⁴. De hoge energieprijzen — nog versterkt door de Russische invasie van Oekraïne — dreigen elektriciteit voor velen onbetaalbaar te maken. Een gebrek aan openbaar vervoer heeft gevolgen voor de toegang tot diensten, onderwijs en werkgelegenheid.

⁴⁰ COM(2022) 105 final.

⁴¹ [France Info op basis van INSEE-gegevens](#)

⁴² INSEE [Analyses Mayotte No 18](#), 2019.

⁴³ INSEE [Dossier Guyane No 10](#), 2020.

⁴⁴ In 2019 bedroeg het gemiddelde waterverlies in Guadeloupe als gevolg van infrastructuurproblemen 63 %. Twee derde van de waterzuiveringsinstallaties verkeert niet in bevredigende staat. [Eau et assainissement - Rapport chiffres clés \(guadeloupe.developpement-durable.gouv.fr\)](#).

De fondsen van het cohesiebeleid spelen een belangrijke rol bij het voorzien in een aantal van deze basisbehoeften. Zo hebben het EFRO en het Cohesiefonds⁴⁵ in 2014-2020 116 miljoen EUR aan steun verstrekt voor duurzame stedelijke vervoers-, water- en energie-infrastructuur op Madeira en de Azoren. De Portugese en Franse herstel- en veerkrachtplannen voorzien in investeringen in sociale huisvesting. Om tegemoet te komen aan de basisbehoeften van mensen zijn aanzienlijke nationale investeringen in infrastructuur nodig, aangevuld met EU-financiering. Dit moet tot uiting komen in de programmering van de EU-fondsen en in de aanvragen van financiering in het kader van EU-programma's zoals de Connecting Europe Facility (CEF)⁴⁶.

De Commissie moedigt de betrokken lidstaten en de ultraperifere regio's aan om:

- te zorgen voor toegang tot adequate en betaalbare huisvesting, water, elektriciteit, vervoer en internet; synergieën tussen de nationale begrotingen en EU-fondsen en -instrumenten te verkennen, waaronder de fondsen voor het cohesiebeleid; doelstellingen op regionaal niveau vast te stellen om in de basisbehoeften te voorzien.

De Commissie zal:

- de ultraperifere regio's en de lidstaten waarvan ze deel uitmaken ondersteunen bij het bewerkstelligen van synergieën tussen de nationale begrotingen en verschillende EU-fondsen en -programma's — zoals het EFRO, het ESF+, het Cohesiefonds en de CEF — om tegemoet te komen aan de basisbehoeften van de mensen.

Toegang tot gezondheidszorg

Hoewel de gezondheidsstelsels van de ultraperifere regio's aanzienlijk verschillen, hebben zij over het algemeen een lagere capaciteit en minder personeel dan de nationale gemiddelden en het EU-gemiddelde⁴⁷. De COVID-19-pandemie heeft de acute kwetsbaarheid en isolatie van deze regio's aangetoond. Deze regio's hebben ook te kampen met een lage levensverwachting⁴⁸, met name hoge zuigelingensterftecijfers⁴⁹, uitbraken van tropische ziekten en verontreiniging⁵⁰. Het is belangrijk de capaciteit te versterken, de toegang tot gezondheidszorg, gezondheidsbevordering en ziektepreventie te verbeteren en de paraatheid voor pandemieën te versterken.

De fondsen voor het cohesiebeleid en de herstel- en veerkrachtfaciliteit kunnen steun verlenen voor bijvoorbeeld infrastructuur, apparatuur, medische opleidingen en digitale gezondheidsoplossingen. Het Franse herstel- en veerkrachtplan zal bijvoorbeeld investeren in de modernisering van ziekenhuizen in de ultraperifere regio's. Het programma EU4Health⁵¹ kan acties ondersteunen om de ongelijke toegang tot de gezondheidszorg te verminderen en de crisisparaatheid, e-gezondheid, gezondheidsbevordering en ziektepreventie te versterken.

⁴⁵ Het Cohesiefonds komt ten goede aan de Portugese ultraperifere regio's.

⁴⁶ Verordening (EU) 2021/1153.

⁴⁷ Eurostat, code: [HLTH_RS_PRSRG](#), Mayotte heeft 81 artsen per 100 000 inwoners en Frans-Guyana 219; het EU-gemiddelde is 391.

⁴⁸ Eurostat, code: [DEMO_R_MLIFEXP](#), De levensverwachting op de Azoren en Madeira is 78,8 jaar; het Portugese gemiddelde is 81,9 jaar.

⁴⁹ Eurostat, code: [DEMO_R_MINFIND](#), De kindersterfte in Frans-Guyana is bijna het driedubbele van het EU-gemiddelde (9,7, EU-gemiddelde 3,4).

⁵⁰ Chloordecone, een bestrijdingsmiddel dat in de EU sinds 2003 verboden is en in het verleden in het Caribisch gebied werd gebruikt, wordt in verband gebracht met een stijging van het aantal gevallen van kanker.

⁵¹ Verordening (EU) 2021/522.

Interreg⁵² — een belangrijk instrument voor samenwerking tussen de EU-regio's en met naburige niet-EU-landen — kan de samenwerking op het gebied van gezondheid verder ondersteunen. Het programma Digitaal Europa ondersteunt ook digitale infrastructuur voor toegang tot beeld- en genoomgegevens voor diagnostiek en zorg.

De Commissie moedigt de betrokken lidstaten en de ultraperifere regio's aan om:

- de ontwikkeling van gezondheidszorgstelsels en toegang tot zorg te ondersteunen, e-gezondheidsoplossingen te ontwikkelen om tekorten aan gezondheidspersoneel aan te pakken en de digitalisering van gezondheidszorgstelsels te ondersteunen;
- deel te nemen aan acties in het kader van het EU4Health-programma, met name op het gebied van het overbruggen van ongelijkheden op gezondheidsgebied, crisisparaatheid en -respons, e-gezondheid, gezondheidsbevordering en ziektepreventie, toegang tot gezondheidszorg en tropische ziekten; bij hun deelname aan de acties van het EU4Health-programma tegemoet te komen aan de specifieke behoeften van hun ultraperifere regio's;
- samen te werken met de autoriteit voor paraatheid en respons inzake noodsituaties op gezondheidsgebied van de Commissie om de levering van kritieke medische benodigdheden tijdens een crisis veilig te stellen; en samen te werken met het Europees Centrum voor ziektepreventie en -bestrijding rond het thema paraatheid en respons in geval van gezondheidsbedreigingen;
- de Interreg-programma's te gebruiken voor samenwerking op gezondheidsgebied in regionale bekkens.

De Commissie zal:

- contact zoeken met belanghebbenden uit de ultraperifere regio's om hen te betrekken bij de **voorbereidende werkzaamheden van de jaarlijkse werkprogramma's** van EU4Health en bij daaropvolgende voorlichtingsevenementen om hun deelname aan specifieke acties te vergemakkelijken; nadenken over gerichte acties voor de ultraperifere regio's⁵³;
- de ultraperifere regio's betrekken **bij discussies** over beleidsinitiatieven van specifiek belang, zoals vaccinatie, kanker en geestelijke gezondheid;
- niet-gouvernementele organisaties (ngo's) en andere belanghebbenden uit de ultraperifere regio's uitnodigen zich aan te sluiten bij het **platform voor belanghebbenden op het gebied van gezondheidsbeleid**;
- de toegankelijkheid, kwaliteit en houdbaarheid van de gezondheidszorg via het ESF+ en het EFRO verbeteren;
- de specifieke kwetsbaarheden van de ultraperifere regio's aanpakken in de werkprogramma's van de autoriteit voor paraatheid en respons inzake noodsituaties op gezondheidsgebied van de Commissie⁵⁴;
- de uitvoering van acties ondersteunen in het kader van het Europees kankerbestrijdingsplan, dat ongelijke toegang tot preventie, screening, diagnose, behandeling en zorg aanpakt.

⁵² Verordening (EU) 2021/1059.

⁵³ [Gezamenlijke standpuntnota van de lidstaten en de ultraperifere regio's van januari 2022 \(outre-mer.gouv.fr\)](https://outre-mer.gouv.fr/).

⁵⁴ Zoals voorgesteld door de respondenten op de openbare raadpleging.

Kansen voor jongeren: onderwijs, opleiding, ondersteuning van werkgelegenheid en ondernemerschap

De ultraperifere regio's kampen met een hoge jeugdwerkloosheid en braindrain. De jeugdwerkloosheid bedraagt meer dan 50 % op de Canarische Eilanden en in Mayotte en ongeveer 40 % in Guadeloupe, Martinique en Réunion, ver boven het EU-gemiddelde van 16 %. Deze regio's hebben een bijzonder hoog percentage NEET-jongeren (33,6 % in Frans-Guyana en 24,6 % in Réunion, het driedubbele van het Franse gemiddelde en het dubbele van het EU-gemiddelde) en voortijdige schoolverlaters (27 % op de Azoren, het driedubbele van het Portugese gemiddelde van 8,9 %)⁵⁵.

Ook het opleidingsniveau is in deze regio's lager. Analfabetisme is wijdverbreid in de Franse ultraperifere regio's: afhankelijk van de regio heeft 30 % tot 73 % van de 17-jarigen leesproblemen (veel hoger dan het nationale gemiddelde van 9,6 %)⁵⁶. In dit verband is de ondersteuning van onderwijs, opleiding en een leven lang leren een prioriteit van de EU-steun, in overeenstemming met de resultaten van de openbare raadpleging van 2021. Het actieplan voor de Europese pijler van sociale rechten heeft tot doel het percentage NEET-jongeren tegen 2030 te verlagen van 12,6 % (2019) tot 9 %, met name door hun werkgelegenheidsvooruitzichten te verbeteren. In het kader van de jongerengarantie hebben de lidstaten toegezegd ervoor te zorgen dat jongeren uiterlijk vier maanden nadat zij het onderwijs hebben verlaten of werkloos zijn geworden, een aanbod voor werk, onderwijs, een leerlingplaats of een stage krijgen.

In dit verband ondersteunt de EU de ontwikkeling van vaardigheden in de ultraperifere regio's met een reeks instrumenten. In 2021-2027 zal het ESF+ steun verlenen voor opleiding, de preventie van schooluitval, loopbaanbegeleiding, werkgelegenheid voor jongeren, ondernemerschap en het starten van een bedrijf, waarbij ten minste 12,5 % van de programmatoewijzingen voor de ondersteuning van jongeren bestemd is. Ook de herstel- en veerkrachtplannen spelen een belangrijke rol: zo ondersteunt het Franse herstel- en veerkrachtplan instellingen voor hoger onderwijs in Guadeloupe en Réunion. In 2014-2020 namen bijna 25 000 mensen uit Martinique deel aan onderwijs en opleiding die werden gefinancierd door het ESF. De nieuwe aanvullende ESF+-toewijzing voor de ultraperifere regio's zal met name steun verlenen voor beroepsonderwijs en -opleiding, leerlingplaatsen, de overgang van school naar werk, werkgelegenheid voor jongeren en mobiliteit. Het onderdeel werkgelegenheid en sociale innovatie van het ESF+ kan de toegang tot financiering voor sociale ondernemingen, meer arbeidsmobiliteit en modernisering van het werkgelegenheidsbeleid ondersteunen. Het nieuwe ALMA (Aim, Learn, Master, Achieve)-initiatief dat door dit fonds wordt ondersteund, is een actief initiatief dat gericht is op inclusie en dat kansarme jonge NEET-jongeren ondersteunt om werkervaring op te doen in het buitenland en ervaring op te doen om toegang te krijgen tot de arbeidsmarkt en deel te nemen aan de samenleving. Het initiatief is met name gericht op de inclusie van jongeren uit plattelands-, perifere en minder ontwikkelde regio's, zodat zij in een andere lidstaat werkervaring kunnen opdoen. Het kan ook de mobiliteit van jongeren uit ultraperifere regio's naar naburige niet-EU-landen en naar het vasteland ondersteunen.

Dankzij verschillende initiatieven tijdens het Europees Jaar van de jeugd 2022 zullen jongeren een grotere rol in de samenleving kunnen spelen, waaronder een nieuw initiatief dat uitsluitend

---

⁵⁵ Eurostat, code: [EDAT LFSE 16](#).

⁵⁶ [Convention Nationale des Associations de Protection de l'Enfant, La protection de l'enfance en Outre-mer. Etat des lieux et phénomènes émergents \(cnap.e.fr\)](#).

gericht is op jongeren uit de ultraperifere regio's. Het Erasmus+- programma⁵⁷ biedt extra steun aan studenten uit deze regio's om in het buitenland te studeren, onder andere door met naburige niet-EU-landen samen te werken. Tussen 2014 en 2020 hebben 28 500 mensen uit alle ultraperifere regio's deelgenomen aan mobiliteitsprojecten van Erasmus+⁵⁸. Met haar inclusie- en diversiteitsstrategie helpt de Commissie jongeren uit deze regio's om deel te nemen aan Erasmus+ en het Europees Solidariteitskorps. Daarnaast is het belangrijk jonge onderzoekers uit deze regio's te stimuleren en hun deelname aan Horizon Europa, het EU-programma voor onderzoek en innovatie⁵⁹, te ondersteunen en aantrekkelijke arbeidskansen voor jongeren in hun regio te creëren. De Commissie werkt ook aan een initiatief om de uitdagingen in verband met de braindrain in bepaalde delen van de EU, waaronder de ultraperifere regio's, te beperken en en mogelijke oplossingen te vinden.

De Commissie moedigt de betrokken lidstaten en de ultraperifere regio's aan om:

- in het kader van de jongerengarantie regelingen voor het leerlingwezen, het behoud van banen en het aanwerven van jongeren in de ultraperifere regio's op te zetten, met gebruikmaking van EU-fondsen, rekening houdend met het genderperspectief; het ALMA-initiatief op te nemen in de ESF+-programma's; digitale onderwijsmodellen te testen;
- de behoeften aan vaardigheden in de ultraperifere regio's in kaart te brengen; gebruik te maken van het ESF+, waaronder de aanvullende toewijzing van 370 miljoen EUR, om onderwijs, opleiding, mobiliteit en werkgelegenheid voor jongeren te verbeteren;
- loopbaanbegeleiding aan jongeren te bieden; rekening te houden met het genderperspectief; centrale loketten op te zetten om jongeren aan hun eerste baan te helpen;
- Interreg te gebruiken om in synergie met Erasmus+ regionale leermobiliteitsregelingen verder te ontwikkelen.

De Commissie zal:

- voor 1 miljoen EUR een subsidieregeling opzetten die jongeren de mogelijkheid biedt projecten op lokaal niveau te formuleren en uit te voeren, met bijzondere aandacht voor gelijkheid en inclusie, als onderdeel van het Europees Jaar van de jeugd 2022 en met door de Commissie geleide technische bijstand in het kader van het EFRO;
- rekening houden met de specifieke kenmerken van deze regio's in de jaarlijkse werkprogramma's in het kader van het ESF+; de regio's ondersteunen bij het gebruik van de nieuwe aanvullende ESF+-toewijzing en toezicht houden op het gebruik ervan;
- de specifieke kwetsbaarheden van de ultraperifere regio's erkennen en hun deelname aan de **Erasmus+-werkprogramma's**, waaronder uitwisselingen met niet-EU-landen⁶⁰, ondersteunen in het **vlaggenschipinitiatief "Europese Universiteiten"** en de kenniscentra voor beroepsopleiding;
- samenwerken met de nationale agentschappen om de deelname van jongeren uit de ultraperifere regio's aan **Erasmus+** en het **Europees Solidariteitskorps** verder te ondersteunen;
- op maat gesneden informatie verstrekken om jongeren uit ultraperifere regio's te helpen

⁵⁷ Verordening (EU) 2021/817.

⁵⁸ Dashboard van DG EAC.

⁵⁹ Verordening (EU) 2021/695.

⁶⁰ Het Europees Parlement, het CvdR en de CPRUP pleiten voor maatregelen om de deelname van de ultraperifere regio's aan Erasmus+ te vergroten en uitwisselingen met naburige landen te bevorderen.

deelnemen aan het programma Interreg Volunteer Youth, bijvoorbeeld in naburige landen;

- rekening houden met de specifieke kenmerken van de ultraperifere regio's in het initiatief "Pathways to School Success" om voortijdig schoolverlaten terug te dringen.
- rekening houden met de specifieke kenmerken van de ultraperifere regio's in het nieuwe initiatief om de problemen als gevolg van braindrain te beperken.

2.2. VOORTBOUWEN OP TROEVEN EN OBSTAKELS AANPAKKEN, MET BIJZONDERE AANDACHT VOOR ESSENTIËLE SECTOREN

De ultraperifere regio's verschillen sterk van elkaar. Elke regio heeft haar eigen beperkingen en troeven, van landbouw of toerisme tot de blauwe economie of de ruimte. De economische ontwikkeling varieert aanzienlijk tussen Mayotte (30 % van het bbp van de EU) en Frans-Guyana (46 %) tot Madeira (69 %) en Martinique (76 %). Deze sterke differentiatie vraagt om op maat gesneden regionale ontwikkelingsstrategieën. Diversificatie van hun economieën door de nadruk te leggen op hun toegevoegde waarde, in overeenstemming met hun strategieën voor slimme specialisatie, is essentieel voor herstel en groei.

De COVID-19-crisis en de huidige stijgingen van de energie- en voedselprijzen als gevolg van de Russische invasie van Oekraïne hebben duidelijk gemaakt dat deze afgelegen regio's een zekere mate van autonomie op het gebied van landbouw en energievoorziening moeten ontwikkelen en hun bronnen moeten diversifiëren. De ontwikkeling van de milieuvriendelijke voedselproductiecapaciteit biedt een kans om de sector te diversifiëren en te vergroenen en hoogwaardige banen te scheppen. In dezelfde geest kan het gebruik van installaties voor schone energie op basis van bijvoorbeeld zonne- en windenergie helpen hun tekorten op te lossen en hun energiemix koolstofvrij te maken.

Onderzoek, innovatie en slimme specialisatie

De ultraperifere regio's zijn hun strategieën voor slimme specialisatie⁶¹ aan het actualiseren om innovatie te bevorderen in de meest veelbelovende sectoren, namelijk de agrovoedingssector, de bio-economie, de duurzame blauwe economie, opleiding en onderzoek in de tropische geneeskunde, het toerisme en de creatieve sector. Het bevorderen van onderzoek en innovatie kan deze regio's helpen hun troeven te benutten en in de Europese Onderzoeksruimte (ERA) te integreren. De Commissie zal ernaar streven de toegang tot excellentie te verbeteren en de innovatiekloof te dicht⁶². Het vorige kaderprogramma Horizon 2020 heeft de ultraperifere regio's geholpen hun onderzoekscapaciteit te vergroten door middel van het Forward-project⁶³. Het onderdeel "Verbreden van de deelname en verspreiden van excellentie" van Horizon Europa ter ondersteuning van landen met een achterstand op het gebied van onderzoek is uitgebreid tot alle ultraperifere regio's. De recente oproepen tot het indienen van projecten in het kader van Horizon Europa, bijvoorbeeld op het gebied van mariene biodiversiteit of het herstel van ecosystemen, weerspiegelen de specifieke kenmerken van ultraperifere regio's. Er moet worden gezocht naar synergieën tussen het EFRO en Horizon Europa, bijvoorbeeld in de vorm van cumulatieve financiering en steun voor projecten waaraan het kwaliteitslabel "Excellentiekeur" is toegekend. Verder bevordert Horizon Europa de samenwerking tussen de nationale programma's voor onderzoek en innovatie, zodat de lidstaten gemeenschappelijke prioriteiten

⁶¹ COM(2017) 376 final.

⁶² COM(2020) 628 final.

⁶³ [FORWARD Fostering research excellence in EU outermost regions \(forward-h2020.eu\)](https://forward-h2020.eu)

voor hun ultraperifere regio's kunnen vaststellen en gezamenlijke oproepen kunnen uitvoeren. De Horizon Europa-missie "Onze oceanen en wateren tegen 2030 herstellen" biedt extra mogelijkheden om lokale O&I te bevorderen.

Het EFRO zal innovatie ondersteunen via zijn mainstreamprogramma's, de Interreg-programma's en het initiatief voor interregionale innovatie-investeringen, dat interregionale projecten in slimme specialisatiegebieden opschaaft. Het Europees Fonds voor maritieme zaken, visserij en aquacultuur (EFMZVA)⁶⁴ stimuleert ook de toepassing van onderzoek, innovatie en technologie in de blauwe economie, terwijl het BlueInvest-platform⁶⁵ en -fonds diensten leveren op het gebied van investeringsbereidheid.

De Commissie moedigt de betrokken lidstaten en de ultraperifere regio's aan om:

- gebruik te maken van de mogelijkheden in het kader van het onderdeel "Verbreden" van het programma Horizon Europa en deel te nemen aan de oproepen tot het indienen van projecten over kernthema's voor de ultraperifere regio's;
- een proces in gang te zetten om gemeenschappelijke prioriteiten vast te stellen voor samenwerking op programmaniveau tussen onderzoeksfinanciers in het kader van Horizon Europa;
- de strategieën voor slimme specialisatie te herzien en uit te voeren; te profiteren van de mogelijkheden van interregionale partnerschappen en waardeketens op het gebied van slimme specialisatie.

De Commissie zal:

- een op de ultraperifere regio's toegesneden oproep opstellen in **het werkprogramma 2023-2024 van het initiatief voor interregionale innovatie-investeringen**;
- onder voorbehoud van de resultaten van het Forward-project, **een specifieke coördinatie- en ondersteuningsactie in het kader van het onderdeel "Verbreden" van het programma Horizon Europa voorstellen**, zoals voorgesteld door de ultraperifere regio's, om de lokale onderzoeks- en innovatiegemeenschappen verder te activeren, bijvoorbeeld via projecten van lokale onderzoekers over sociaal-economische onderwerpen die specifiek zijn voor deze regio's;
- de ultraperifere regio's ondersteunen bij het formuleren en uitvoeren van strategieën voor slimme specialisatie en op maat gesneden steun verlenen via de **praktijkgemeenschap** die tegen eind 2022 van start moet gaan;
- ervoor zorgen dat de komende werkprogramma's van Horizon Europa onderwerpen bevatten die relevant zijn voor de ultraperifere regio's.

Mobiliteit, vervoer, toerisme en cultuur

De ultraperifere regio's zijn voor het vervoer en de levering van goederen afhankelijk van lucht- en zeeverbindingen. Vervoersverbindingen binnen de regio en met Europa zijn niet alleen essentieel voor de toegang van mensen tot onderwijs, opleiding en banen, maar ook voor het bedrijfsleven, de handel en het toerisme. Het toerisme levert een belangrijke bijdrage aan de economie — 35 % van het bbp van de Canarische Eilanden⁶⁶ en een kwart van het bbp van

⁶⁴ Verordening (EU) 2021/1139.

⁶⁵ [BlueInvest \(ec.europa.eu\)](https://ec.europa.eu/blueinvest/)

⁶⁶ [Studie over de gevolgen van COVID-19 voor de ultraperifere regio's — Eindverslag, oktober 2021 \(ec.europa.eu\).](#)

Madeira — en de sector is hard getroffen door de COVID-19-crisis⁶⁷. In Madeira waren er 61 % minder gasten in toeristische gelegenheden, en in 2020 daalde het inkomen met 64 % ten opzichte van 2019⁶⁸.

Verschillende EU-fondsen kunnen de mobiliteit, het vervoer en het toerisme ondersteunen. De CEF kan vervoersinfrastructuur medefinancieren en haar werkprogramma ondersteunt specifiek zeehavens om de connectiviteit van de ultraperifere regio's te helpen verbeteren. Het voorstel van de Commissie om de verordening betreffende het trans-Europees vervoersnetwerk (TEN-T)⁶⁹ te herzien, weerspiegelt de connectiviteitsbehoeften van de ultraperifere regio's, waarbij hun havens, stedelijke knooppunten en wegen worden toegevoegd aan de kaarten van het TEN-T-netwerk en in aanmerking komen voor CEF-steun. Deze regio's kunnen het EFRO en het Cohesiefonds⁷⁰ gebruiken voor luchthaveninfrastructuur en om de toeristische sector te ondersteunen. Het Spaanse herstel- en veerkrachtplan ondersteunt bijvoorbeeld de veerkracht van het toerisme met investeringen in infrastructuur en marketing.

Vanwege hun grote afhankelijkheid van luchtverbindingen zijn alle vluchten vanuit de ultraperifere regio's naar de Europese Economische Ruimte tot eind 2023 vrijgesteld van het systeem voor de handel in emissierechten (ETS)⁷¹. In 2021 heeft de Commissie voorgesteld de vluchten tussen deze regio's en de lidstaat waarvan ze deel uitmaken tot en met 2030 vrij te stellen van het ETS⁷². Het transitietraject voor toerisme⁷³ zal richting geven aan de groene en de digitale transitie en de veerkracht van de sector vergroten met voorstellen voor maatregelen die de ultraperifere regio's kunnen uitvoeren. Tot slot heeft de Commissie de culturele sector ondersteund met een proefproject op het gebied van cultuur dat gericht is op de ultraperifere regio's en de landen en gebieden overzee (LGO's)⁷⁴, en andere initiatieven⁷⁵, in aanvulling op het programma Creatief Europa.

De Commissie moedigt de betrokken lidstaten en de ultraperifere regio's aan om:

- alle mogelijkheden te benutten om essentiële vervoersinfrastructuur te financieren, onder andere voor alternatieve brandstoffen;
- te investeren in veerkrachtig, digitaal geschikt en duurzaam toerisme, door gebruik te maken van de financieringsmogelijkheden van de EU, met name bij de programmering van de fondsen voor het cohesiebeleid; en deel te nemen aan de uitvoering van het transitietraject voor toerisme en gegevens over toerisme te delen;
- werknemers in de toeristische sector bij- en om te scholen in het kader van het partnerschap voor toerisme van het pact voor vaardigheden.

De Commissie zal:

- bij de herziening van de verordening inzake luchtdiensten rekening houden met de specifieke kenmerken van de regio's;

⁶⁷ [Regionale gevolgen van de COVID-19-crisis voor de toeristische sector — Eindverslag, augustus 2021 \(ec.europa.eu\)](#).

⁶⁸ [Studie over de gevolgen van COVID-19 voor de ultraperifere regio's — Eindverslag, oktober 2021 \(ec.europa.eu\)](#).

⁶⁹ COM(2021) 812 final.

⁷⁰ Het Cohesiefonds is van toepassing op de Portugese ultraperifere regio's.

⁷¹ Verordening (EU) 2017/2392.

⁷² COM(2021) 552 final.

⁷³ [Transitietraject voor toerisme \(ec.europa.eu\)](#).

⁷⁴ De 13 LGO's zijn geassocieerd met de EU: Aruba (NL), Bonaire (NL), Curaçao (NL), Frans-Polynesië (FR), Franse Zuidelijke en Zuidpoolgebieden (FR), Groenland (DK), Nieuw-Caledonië (FR), Saba (NL), Saint Barthélemy (FR), Sint-Eustatius (NL), Sint-Maarten (NL), Saint-Pierre en Miquelon (FR), en Wallis en Futuna (FR).

⁷⁵ Bijvoorbeeld de monitor van culturele en creatieve steden en Cultural Gems.

- het gebruik door de ultraperifere regio's van de beschikbare EU-instrumenten voor de verbetering van de connectiviteit en mobiliteit aanmoedigen en vergemakkelijken;
- investeringen in de toeristische sector ondersteunen; ervoor zorgen dat het herstel en de duurzame ontwikkeling van deze sector door de EU-fondsen, zoals de fondsen voor het cohesiebeleid, worden ondersteund;
- de toeristische sector voorzien van informatie over financieringsmogelijkheden en helpen daarvan gebruik te maken;
- rekening houden met de specifieke kenmerken van de regio's in de EU-milieukeurcriteria voor toeristische accommodatie; de uitwisseling van gegevens over toerisme en de ontwikkeling van een ruimte voor toeristische gegevens bevorderen;
- rekening houden met de specifieke kenmerken van de ultraperifere regio's in de werkprogramma's van Creatief Europa MEDIA.

Biodiversiteit

De ultraperifere regio's hebben een uitzonderlijk hoge biodiversiteitswaarde. Dit wordt erkend in de EU-biodiversiteitsstrategie voor 2030⁷⁶, waarin specifiek wordt gewezen op de noodzaak om hun ecosystemen te beschermen en te herstellen. Veel sectoren, waaronder het toerisme, de visserij en de bos- en landbouw, zijn afhankelijk van deze biodiversiteit. Gezonde ecosystemen zorgen ook voor schone lucht en schoon water en beperken de negatieve gevolgen van klimaatverandering. De bescherming en het herstel ervan zijn dan ook van essentieel belang. De Commissie zou graag zien dat de lidstaten al hun ultraperifere regio's opnemen in het Natura 2000-netwerk van beschermde gebieden van de EU⁷⁷ waar dit nog niet het geval is.

Investeringen in het kader van het EFRO zullen helpen beschermde gebieden en groene infrastructuur in stand te houden en te herstellen. Het EFMZVA ondersteunt beschermde mariene gebieden, mariene biologische hulpbronnen en ecosystemen. Investeringen in biodiversiteit kunnen ook via InvestEU⁷⁸ worden gemobiliseerd. Daarnaast weerspiegelt het programma voor het milieu en klimaatactie (LIFE)⁷⁹ de specifieke kenmerken van de ultraperifere regio's in al zijn onderdelen: biodiversiteit, ecosysteemdiensten, circulaire economie, klimaatverandering en energie, en geeft speciale aandacht en bonuspunten aan aanvragen uit deze regio's. LIFE omvat ook een subsidieregeling voor kleine projecten in de ultraperifere regio's die voor 95 % worden medegefinancierd. De Commissie heeft ook technische bijstand onder de naam "Green Assist" opgezet om publieke en private investeringen in natuurlijk kapitaal, biodiversiteit, de circulaire economie en de vergroening van andere investeringen te ondersteunen. Dergelijke investeringen bieden niet alleen een groot potentieel voor het milieu, maar ook voor duurzaam en milieuvriendelijk toerisme en voor economische diversificatie, bijvoorbeeld op het gebied van onderzoek en ontwikkeling op farmaceutisch gebied.

De Commissie moedigt de betrokken lidstaten en de ultraperifere regio's aan om:

- gebruik te maken van de specifieke mogelijkheden in het kader van het LIFE-programma,

⁷⁶ COM(2020) 380, verbintenis om minimaal 30 % van het landoppervlak van de EU en 30 % van het zeegebied van de EU te beschermen.

⁷⁷ [Natura 2000 \(ec.europa.eu\)](https://ec.europa.eu/natura2000/).

⁷⁸ InvestEU is een begrotingsgarantie die bedoeld is als hefboom voor particuliere en publieke middelen ter ondersteuning van investeringen in: duurzame infrastructuur; onderzoek/innovatie/digitalisering; kleine ondernemingen; en sociale investeringen en vaardigheden.

⁷⁹ Verordening (EU) 2021/783; Werkprogramma LIFE 2021-2024 — C(2021) 4997 final.

zoals subsidies voor biodiversiteitsprojecten; het programma Horizon Europa, bijvoorbeeld voor onderzoek naar mariene biodiversiteit⁸⁰; en het initiatief voor interregionale innovatie-investeringen voor samenwerking op het gebied van de groene transitie;

- strategieën uit te voeren waarin biodiversiteit in alle sectoren wordt geïntegreerd; in de nationale herstelplannen maatregelen te ontwikkelen om de ecosystemen van de ultraperifere regio's te beschermen en te herstellen;
- groene vaardigheden en banen bij de uitvoering van alle EU-programma's te bevorderen⁸¹; financiering te combineren met financiële instrumenten met behulp van de technische bijstand van "Green Assist".

De Commissie zal:

- de steun voor projecten rond belangrijke of pas ontdekte soorten in de ultraperifere regio's⁸² in het kader van het **LIFE-programma 2025-2027** verhogen, onder voorbehoud van een beoordeling⁸³;
- een voorstel voor een **verordening inzake natuurherstel** aannemen waarin rekening wordt gehouden met de specifieke kenmerken van de ultraperifere regio's; toezien op de uitvoering van natuurherstelmaatregelen voor deze regio's;
- de ecosysteembeoordelingen in de ultraperifere regio's blijven ondersteunen, bijvoorbeeld door middel van het MOVE-ON-project⁸⁴; ze ter beschikking stellen van het kenniscentrum voor biodiversiteit⁸⁵.

Blaue economie

De ultraperifere regio's hebben een uniek potentieel voor de blauwe economie dankzij hun grote exclusieve economische zones (EEZ), die goed zijn voor meer dan de helft van de EEZ van de EU, en een rijke mariene biodiversiteit. Visserij en zeevervoer blijven een belangrijk onderdeel van hun economie. Het is belangrijk dat de ultraperifere regio's hun strategieën voor de blauwe economie op duurzame wijze ontwikkelen, onder meer door hun mariene biodiversiteit te beschermen.

Het EFMZVA en de fondsen voor het cohesiebeleid ondersteunen de maritieme sector van de ultraperifere regio's. In het kader van het EFMZVA beschikken deze regio's over een specifieke begroting van 315 miljoen EUR voor structurele investeringen en de compensatie van extra kosten, en profiteren zij tevens van specifieke bepalingen inzake staatssteun voor visserij en aquacultuur. De Commissie heeft voorgesteld de speciale voorwaarden voor deze regio's bij de herziening van deze regels voort te zetten⁸⁶. Investeringen in innovatieve hernieuwbare mariene energie, blauwe biotechnologie, aquacultuur, onderzoek, de bescherming en duurzame exploratie van diepzeehulpbronnen alsmede opleiding kunnen tot nieuwe bedrijfsmodellen leiden en banen creëren. Het programma Horizon Europa biedt ook mogelijkheden tot coördinatie van

⁸⁰ In EESC-advies ECO/567 wordt opgeroepen tot inspanningen op het gebied van O&I in verband met de oceaan.

⁸¹ In overeenstemming met de EU-biodiversiteitsstrategie voor 2030 vereist biodiversiteitsactie ten minste 20 miljard EUR per jaar en moeten de EU-fondsen en -programma's biodiversiteit tot 7,5 % van de jaarlijkse uitgaven in 2024 en 10 % in de periode 2026-2027 mainstreamen.

⁸² Dit heeft betrekking op soorten die nog niet zijn beoordeeld door de Internationale Unie voor behoud van de natuur en de natuurlijke hulpbronnen.

⁸³ Verklaring van de CPRUP van november 2021.

⁸⁴ [MOVE-ON project \(moveon-project.eu\)](https://moveon-project.eu).

⁸⁵ Zoals voorgesteld in Resolutie 2020/2120(INI) van het Europees Parlement.

⁸⁶ [Openbare raadpleging over herziene staatssteunregels voor de visserij- en aquacultuursector \(ec.europa.eu\)](https://ec.europa.eu).

maatregelen om een klimaatneutrale blauwe economie tot stand te brengen en de verontreiniging en broeikasgasemissies in de maritieme sector terug te dringen via zijn missie “Onze oceanen en wateren tegen 2030 herstellen”.

De Commissie moedigt de betrokken lidstaten en de ultraperifere regio's aan om:

- strategieën voor de blauwe economie uit te voeren en daarbij synergieën in de EU-steun te benutten, waaronder het EFMZVA voor structurele investeringen, het EFRO en de CEF voor infrastructuur, het ESF+ voor opleiding, LIFE en het EFMZVA voor klimaat- en biodiversiteitsacties en het programma Horizon Europa voor innovatie;
- de inspanningen in de strijd tegen de illegale visserij op te voeren;
- deel te nemen aan duurzame waardeketens van de blauwe economie (bv. blauw toerisme, hernieuwbare mariene energie, duurzame visserij en aquacultuur, preventie van verontreiniging, risicobeheer);
- studies te verrichten over gegevensverzameling en visbestanden met steun uit het EFMZVA, in overeenstemming met de aanbevelingen van de studie van 2022 over gegevensverzameling en wetenschappelijk advies in de ultraperifere regio's van de EU⁸⁷; de uitvoering van de rapportageverplichtingen te verbeteren;
- deel te nemen aan de missie “Onze oceanen en wateren tegen 2030 herstellen”.

De Commissie zal:

- een oproep tot het indienen van voorstellen voor strategieën voor de blauwe economie in de ultraperifere regio's doen in overeenstemming met het werkprogramma van het EFMZVA voor 2022-2023; de blauwe economie van de ultraperifere regio's in het kader van het EFMZVA ondersteunen, zoals voorgesteld door het Europees Parlement, de regio's en de lidstaten waarvan ze deel uitmaken;
- samenwerken met de betrokken lidstaten om de problemen bij de verzameling van visserijgerelateerde gegevens⁸⁸ in de ultraperifere regio's aan te pakken, zoals vastgelegd in de desbetreffende EU-wetgeving⁸⁹, rekening houdend met de specifieke kenmerken van die regio's en op basis van de resultaten van de studie van 2022 over gegevensverzameling en wetenschappelijk advies in de ultraperifere regio's van de EU⁹⁰;
- steun blijven verlenen aan partnerschapovereenkomsten inzake duurzame visserij die gunstig zijn voor de economie van de ultraperifere regio's, met name met de naburige landen van de ultraperifere regio's;
- de uitwisseling van kennis over maritieme ruimtelijke ordening en hernieuwbare energie organiseren, met name via het project “Advancing Maritime Spatial Planning in Outermost Regions” voor de periode 2021-2024.

⁸⁷ [Overview of the state of data collection and scientific advice in the EU ORs, with case study on a roadmap towards regular stock assessment in French Guiana \(Overzicht van de stand van zaken op het gebied van gegevensverzameling en wetenschappelijk advies in de ultraperifere regio's van de EU, met casestudy over een routekaart voor regelmatige beoordeling van de bestanden in Frans-Guyana — Bureau voor publicaties van de EU \(ec.europa.eu\).](#)

⁸⁸ Mededeling betreffende richtsnoeren voor de analyse van het evenwicht tussen vangstcapaciteit en vangstmogelijkheden, COM(2014) 545.

⁸⁹ Richtsnoeren voor het onderzoek van staatssteun in de visserij- en aquacultuursector (PB C 217 van 2.7.2015, blz. 1), gewijzigd bij de mededeling tot wijziging van de richtsnoeren en de verordening van de Commissie (PB C 422 van 22.11.2018, blz. 1).

⁹⁰ [Overview of the state of data collection and scientific advice in the EU ORs \(Overzicht van de stand van zaken op het gebied van gegevensverzameling en wetenschappelijk advies in de ultraperifere regio's van de EU\) \(ec.europa.eu\).](#)

Landbouw en plattelandontwikkeling

De landbouw blijft in de meeste ultraperifere regio's een belangrijke sector en heeft een aanzienlijk aandeel in de toegevoegde waarde en de werkgelegenheid. Innovatie kan helpen de voedselkwaliteit en de hulpbronnefficiëntie te verbeteren en de voetafdruk van de voedselproductie te verkleinen. In overeenstemming met de "van boer tot bord" -strategie kan een toename van de biologische landbouw in deze regio's zowel milieu- als economische voordelen opleveren. De ontwikkeling en de toekomstbestendigheid van de landbouw, die steeds minder chemische pesticiden en antibiotica en meer agro-ecologische benaderingen gebruikt, zijn van cruciaal belang om het concurrentievermogen te verbeteren.

De EU zal de landbouw in de ultraperifere regio's krachtig blijven ondersteunen. Het programma van speciaal op een afgelegen en insulair karakter afgestemde maatregelen (Posei)⁹¹ ondersteunt de lokale productie door middel van rechtstreekse betalingen aan landbouwers, marktmaatregelen en de levering van essentiële landbouwproducten. Dankzij nauwe interinstitutionele samenwerking zal de Posei-begroting voor 2021-2027 voldoende financiële slagkracht houden. Daarnaast voorziet het Europees Landbouwfonds voor plattelandontwikkeling in specifieke voorwaarden voor deze regio's, onder meer dat de lidstaten hun strategische plannen voor het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) moeten aanpassen aan de specifieke kenmerken van hun ultraperifere regio's⁹², zoals ook benadrukt in de aanbevelingen van de Commissie⁹³, en tegelijkertijd de doelstelling van grotere economische, ecologische en sociale duurzaamheid moeten nastreven.

Bovendien staan de instrumenten voor staatssteun aan de land- en bosbouw en plattelandgebieden⁹⁴ een hogere maximale steunintensiteit toe voor investeringen in deze gebieden en voor exploitatiesteun. De Commissie heeft voorgesteld bij de herziening van deze regels de speciale voorwaarden voor deze regio's te handhaven⁹⁵. Om de landbouw- en plattelandontwikkeling van de ultraperifere regio's te ondersteunen, zal de Commissie samen met de lidstaten werken aan aanpassing en modernisering van de bestaande acties die door Posei worden gefinancierd, om te zorgen voor een evenwichtiger ontwikkeling tussen de verschillende landbouwsectoren (traditionele exportsectoren, veeteelt en gewasdiversificatie). Naar aanleiding van de Russische invasie van Oekraïne heeft de Commissie maatregelen vastgesteld om de zwaarst getroffen landbouwproducenten te steunen⁹⁶. Vanwege de daarmee gepaard gaande stijging van de voedselprijzen en het risico op verstoringen van de voedselvoorziening, en om de voedselzekerheid te waarborgen, gaat het hierbij onder meer om voorschotten op betalingen aan landbouwers, tijdelijke regels voor steunverlening aan bedrijven die door de crisis in de agrovoedingssector zijn getroffen⁹⁷ en flexibiliteit bij de invoer van diervoeders.

---

⁹¹ Programma van speciaal op een afgelegen en insulair karakter afgestemde maatregelen; Verordening (EU) nr. 228/2013.

⁹² Overweging 99 van Verordening (EU) 2021/2115.

⁹³ COM(2020) 846 final; SWD(2020) 379; SWD(2020) 374; SWD(2020) 398.

⁹⁴ Richtsnoeren van de Europese Unie voor staatssteun in de landbouw- en de bosbouwsector en in plattelandgebieden 2014-2020 (PB C 201 van 1.7.2014, blz. 1), zoals verlengd tot en met 31 december 2022 (PB C 424 van 8.12.2020, blz. 30); Verordening (EU) nr. 702/2014 van de Commissie.

⁹⁵ [Openbare raadpleging over herziene staatssteunregels voor de landbouw- en de bosbouwsector en in plattelandsggebieden\(ec.europa.eu\)](https://ec.europa.eu/plattelandsggebieden).

⁹⁶ COM(2022) 133 final.

⁹⁷ C(2022) 1890.

De Commissie moedigt de betrokken lidstaten en de ultraperifere regio's aan om:

- bijzondere aandacht te besteden aan de landbouw- en de plattelandontwikkelingssector van de ultraperifere regio's bij het bevorderen van een groene, digitale en rechtvaardige transitie, waarbij wordt voortgebouwd op hun troeven en belemmeringen worden aangepakt;
- diversificatie, modernisering van de landbouw en meer autonomie op voedselgebied te bevorderen en te investeren in hulpbronnefficiënte technologieën; en werknemers in de landbouw bij- en om te scholen.

De Commissie zal:

- ervoor zorgen dat de strategische GLB-plannen van de lidstaten voldoen aan de vereisten van de GLB-verordening en rekening houden met de specifieke kenmerken van ultraperifere regio's, en dat de prioriteiten van de EU met betrekking tot de bevordering van een groene, digitale en rechtvaardige transitie in de plannen tot uiting komen;
- samenwerken met de betrokken lidstaten om hun Posei-programmering en jaarlijkse uitvoeringsverslagen te verbeteren en ervoor te zorgen dat de door Posei gefinancierde acties in overeenstemming zijn met de strategische GLB-plannen, bijvoorbeeld naleving van milieu- en sociale doelstellingen en diversificatie;
- de uitvoering van de aanbevelingen van het Posei-verslag van 2021⁹⁸ opvolgen, met name de noodzaak van een eerlijke verdeling van de steun, de bevordering van duurzame landbouwpraktijken, productkwaliteit, productdifferentiatie en de uitwisseling van goede praktijken;
- in het kader van de langetermijnvisie voor plattelandgebieden de landbouw van de ultraperifere regio's analyseren binnen de reikwijdte van de EU-waarnemingspost voor het platteland en in het platform voor de revitalisering van het platteland; kennis uitwisselen binnen het GLB-netwerk van de EU en samenwerkingsmogelijkheden verkennen;
- in het kader van Leader de lokale ontwikkeling verder stimuleren en de uitrol van innovatie en technologie in de landbouw ondersteunen, met name via het Europees innovatiepartnerschap voor productiviteit en duurzaamheid in de landbouw;
- met behulp van beide GLB-instrumenten de overgang naar een grotere voedselautonomie in de ultraperifere regio's bevorderen en tegelijkertijd met duurzame landbouw zorgen voor voedsel van hoge kwaliteit.

2.3. HET JUISTE DOEN: DE GROENE EN DE DIGITALE TRANSITIE BEVORDEREN

2.3.1. DE GROENE TRANSITIE: OP WEG NAAR EEN DUURZAME ECONOMIE

De groene transitie is gericht op de verwezenlijking van een duurzame, milieuvriendelijke en klimaatneutrale transformatie van de samenleving en de economie op alle beleidsterreinen. De Commissie heeft zich er in de mededeling over de Green Deal⁹⁹ toe verbonden bijzondere aandacht te besteden aan de ultraperifere regio's, rekening houdend met hun kwetsbaarheid voor natuurrampen en hun unieke biodiversiteit en rijkdom aan hernieuwbare energiebronnen. Deze regio's bevinden zich in een goede positie om rolmodellen voor ontwikkeling te worden, met inachtneming van de circulaire economie en klimaatneutraliteit, en om werkgelegenheid te creëren en te investeren in groene en blauwe oplossingen in sectoren als toerisme, landbouw en

---

⁹⁸ COM(2021) 765 final.

⁹⁹ COM(2019) 640 final.

visserij. Volgens de respondenten van de openbare raadpleging stonden klimaat, biodiversiteit en milieu in de top vijf van de belangrijkste thema's voor EU-maatregelen in deze regio's.

Klimaatactie

De EU is vastbesloten de doelstellingen van de Overeenkomst van Parijs te verwezenlijken, met inbegrip van de aanpassingsdoelstellingen die gericht zijn op versterking van de veerkracht. De ultraperifere regio's zijn in het bijzonder blootgesteld aan de gevolgen van de klimaatverandering, waaronder extreme weersomstandigheden, en hebben behoefte aan op maat gesneden maatregelen voor aanpassing aan de klimaatverandering. In dit verband voorziet de strategie voor aanpassing aan de klimaatverandering van 2021 in uitwisselingen tussen deze regio's en hun buurlanden over oplossingen voor aanpassing aan de klimaatverandering. In het voorstel van de Commissie voor een sociaal klimaatfonds¹⁰⁰ wordt voorts bepaald dat in de sociale klimaatplannen van de lidstaten de effecten van het ETS op kwetsbare groepen worden geanalyseerd, rekening houdend met de specifieke kenmerken van afgelegen regio's. Daarnaast kan het betaalbaar emissiearm vervoer in eiland- en afgelegen gebieden ondersteunen.

De Commissie moedigt de betrokken lidstaten en de ultraperifere regio's aan om:

- onderzoek naar klimaatverandering te bevorderen, bijvoorbeeld door innovatieve instrumenten te ontwikkelen om te anticiperen op klimaatgebeurtenissen, en om de kennis over de gevolgen van klimaatverandering te vergroten, en daarbij gebruik te maken van de mogelijkheden van de fondsen voor het cohesiebeleid en andere EU-programma's, zoals LIFE en het programma Horizon Europa;
- de samenwerking met buurlanden op het gebied van klimaatverandering, risicopreventie en veerkracht te versterken, onder meer via de Interreg-programma's;
- in de nationale plannen in het kader van het Sociaal Klimaatfonds van de EU rekening te houden met de specifieke kenmerken van de ultraperifere regio's; en een aanvraag voor financiering in het kader van het Innovatiefonds in te dienen;
- deel te nemen aan de EU-missie “Aanpassing aan klimaatverandering” en gebruik te maken van de mogelijkheden ervan.

De Commissie zal:

- samenwerking en onderzoek op het gebied van gemeenschappelijke uitdagingen in het kader van het programma Horizon Europa bevorderen en klimaatactie in het kader van het LIFE-programma ondersteunen; uitwisselingen over klimaatactie tussen de ultraperifere regio's en hun buurlanden in het kader van het EFRO bevorderen;
- acties op het gebied van risicopreventie en weerbaarheid bij natuurrampen ondersteunen; de kennisuitwisseling tussen de ultraperifere regio's en hun buurlanden bevorderen;
- helpen bij het vinden van aangepaste oplossingen voor mobiliteitsarmoede als gevolg van de

¹⁰⁰ COM(2021) 568 final.

stijging van de vervoersprijzen;

- bij de uitvoering van het Solidariteitsfonds van de EU¹⁰¹ naar behoren rekening houden met de ultraperifere regio's.

Hernieuwbare energie en energie-efficiëntie

Met hun rijke bronnen van hernieuwbare energie — zonne-, wind-, oceaan- en geothermische energie — kunnen de ultraperifere regio's koplopers in de transitie naar schone energie worden en bijdragen tot de verwezenlijking van de EU-doelstelling om tegen 2050 klimaatneutraliteit te bereiken. Deze regio's zijn echter nog steeds afhankelijk van de invoer van fossiele brandstoffen om aan het grootste deel van hun energiebehoefte te voldoen, wat hoge emissies en kosten met zich meebrengt. Gezien de hoge energieprijzen, die door de huidige geopolitieke spanningen zijn verergerd, neemt het risico op energiearmoede toe. De energie-efficiëntierichtlijn¹⁰² nodigt de lidstaten uit energiearmoede te verlichten en bij de vaststelling van streefcijfers voor energiebesparingen rekening te houden met regionale temperatuurverschillen.

Verscheidene ultraperifere regio's (zoals de Canarische Eilanden, de Azoren, Madeira en Réunion) zetten innovatieve oplossingen in voor de productie van hernieuwbare energie, met name geothermische energie, die in sommige ultraperifere regio's reeds aan een groot deel van de vraag naar elektriciteit voldoet. Investeren in de productie en opslag van hernieuwbare energie kan de energieautonomie van de ultraperifere regio's vergroten en bijdragen tot de verwezenlijking van de EU-doelstelling om tegen 2050 klimaatneutraliteit te bereiken en de streefdoelen voor emissiereductie en de toename van hernieuwbare energie tegen 2030. Het EU-regelgevingskader stimuleert investeringen in schone energie en in kleine, gedecentraliseerde hernieuwbare-energiesystemen, onder meer in de verwarmings- en koelingssector¹⁰³. In de strategie inzake hernieuwbare offshore-energie van 2020¹⁰⁴ wordt gewezen op het potentieel van de ultraperifere regio's als pioniers op het gebied van decarbonisatie. De fondsen voor het cohesiebeleid, het initiatief "Schone energie voor de EU-eilanden", de faciliteit „New Energy Solutions Optimised for Islands” (NESOI)¹⁰⁵ en de herstel- en veerkrachtfaciliteit kunnen de energietransitie in de ultraperifere regio's ondersteunen. Het LIFE-programma kan de uitrol van technologieën, nieuwe bedrijfsmodellen en aanverwante vaardigheden financieren.

In verband met de Russische invasie van Oekraïne heeft de Commissie het REPowerEU-plan voorgesteld om de energieafhankelijkheid aan te pakken¹⁰⁵ en een tijdelijk crisiskader voor staatssteun dat het mogelijk maakt steun te verlenen om de extra kosten als gevolg van stijgingen van de gas- en elektriciteitsprijzen te dekken¹⁰⁶.

De Commissie moedigt de betrokken lidstaten en de ultraperifere regio's aan om:

- ervoor te zorgen dat de nationale/regionale wetgeving hernieuwbare energie en energie-efficiëntie aanmoedigt; rekening te houden met de situatie van de ultraperifere regio's in de nationale energie- en klimaatplannen;
- gerichte steun te verlenen aan huishoudens die met energiearmoede kampen;

¹⁰¹ Verklaring van de CPRUP van november 2021, gezamenlijke standpuntnota van de lidstaten en de ultraperifere regio's van januari 2022.

¹⁰² Richtlijn 2012/27/EU.

¹⁰³ COM(2021) 557 final.

¹⁰⁴ COM(2021) 741 final.

¹⁰⁵ COM(2022) 108 final.

¹⁰⁶ C(2022) 1890 final.

- te investeren in hernieuwbare energie en energie-efficiëntie met gebruikmaking van natuurlijke hulpbronnen; de ultraperifere regio's te ondersteunen bij de toepassing van kleinschalige oplossingen voor hernieuwbare energie in afgelegen gebieden om tekortkomingen in de energie-infrastructuur te verhelpen;
- de ontwikkeling van hernieuwbare offshore-energie te integreren in plannen voor maritieme ruimtelijke ordening, zoals beoogd in de strategie inzake hernieuwbare offshore-energie;
- ervoor te zorgen dat rekening wordt gehouden met de ultraperifere regio's in de steunmaatregelen van REPowerEU.

De Commissie zal:

- het onderzoek naar slimme netwerken, energieopslag, oceaanenergie en hernieuwbare energie bevorderen;
- in de EU-strategie voor zonne-energie rekening houden met de specifieke kenmerken van de ultraperifere regio's;
- de uitwisseling van ervaringen op het gebied van innovatief energiebeheer bevorderen, bijvoorbeeld binnen Interreg;
- een studie verrichten naar de transitie naar schone energie op de EU-eilanden, met inbegrip van de ultraperifere regio's; hun energietransitie ondersteunen via het initiatief „Schone energie voor de EU-eilanden” en NESOI.

De circulaire economie

Door hun afhankelijkheid van geïmporteerde hulpbronnen, de hoge afvalproductie van toerisme en de afvalexport, kunnen de ultraperifere regio's sterk profiteren van oplossingen voor de circulaire economie. Het is in dit verband dat het actieplan voor de circulaire economie van 2020¹⁰⁷ oplossingen bevordert die op deze regio's zijn toegesneden. De meeste ultraperifere regio's hebben actieplannen voor de circulaire economie opgesteld die duurzame productie en consumptie en afvalbeheer omvatten. De EU-fondsen kunnen helpen: het EFRO en het ESF+ kunnen steun bieden voor infrastructuur en opleiding; het LIFE-programma kan diverse projecten financieren, bijvoorbeeld op het gebied van afvalbeheer, en het EFMZVA kan de inzameling en verwerking van zwerfvuil op zee ondersteunen. In 2014-2020 ondersteunde het EFRO projecten, onder andere op de Azoren, om afval van stortplaatsen terug te winnen, het hergebruik van natuurlijke hulpbronnen te vergroten en de bodem te saneren.

De Commissie moedigt de betrokken lidstaten en de ultraperifere regio's aan om:

- de inspanningen ten behoeve van afvalbeheer op te voeren, met name wat betreft het verbeteren van de circulariteit bij het beheer en de behandeling van bioafval en bij het terugdringen van afval door middel van hergebruik of reparatie; fondsen te mixen en te combineren met financiële instrumenten; gebruik te maken van het “Green Assist”-instrument;
- actieplannen voor de circulaire economie op te stellen en uit te voeren en TAIEX-REGIO PEER 2 PEER te gebruiken om gezamenlijk leren met andere regionale overheden te vergemakkelijken.

De Commissie zal:

¹⁰⁷ COM(2020) 98 final.

- rekening houden met de specifieke kenmerken van de ultraperifere regio's in het voorstel om de systemen voor gescheiden afvalinzameling te harmoniseren, zoals beoogd in het actieplan voor de circulaire economie;
- de hulpbronnefficiëntie en circulariteit in deze regio's ondersteunen; de uitwisseling van goede praktijken bevorderen via het stakeholdersplatform voor de circulaire economie.

2.3.2. DE DIGITALE TRANSITIE BEVORDEREN: NIEUWE KANSEN BENUTTEN

Digitalisering kan mensen, diensten en bedrijven bijeenbrengen, ongeacht waar ze zijn, en zo de ultraperifere regio's helpen om hun beperkingen vanwege hun afgelegen ligging te overwinnen. De visie voor digitale transformatie van het Digitaal Kompas 2030¹⁰⁸ kan als leidraad dienen voor de transitie, waaronder de uitrol van digitale infrastructuur en de ontwikkeling van digitale vaardigheden.

Verschillende EU-fondsen kunnen investeringen in digitale infrastructuur ondersteunen. Het programma Digitaal Europa¹⁰⁹ versterkt de kritieke digitale capaciteiten van de EU en heeft tot doel de digitale kloof tussen Europa en de ultraperifere regio's te helpen overbruggen. Het werkprogramma van de Europese digitale-innovatiehubs voor 2021-2023¹¹⁰ moedigt de lidstaten aan om in de digitale behoeften van hun ultraperifere regio's te voorzien. Daarnaast kan het CEF-programma duurzame infrastructuur en netwerkintegratie ondersteunen: met het digitale werkprogramma voor 2021-2025¹¹¹ kan het onderzeese kabels en satellietconnectiviteit ondersteunen. Het EFRO zal verder bijdragen aan een inclusieve digitale samenleving in deze regio's. Wat digitale vaardigheden betreft, streeft de EU er met de Europese pijler van sociale rechten naar ten minste 80 % van de volwassenen in de EU dergelijke basisvaardigheden bij te brengen. De mededeling "De digitale toekomst van Europa vormgeven"¹¹² en het actieplan voor digitaal onderwijs hebben tot doel het digitale onderwijs en digitale vaardigheden te ondersteunen. Het EFRO ondersteunt de ontwikkeling van vaardigheden door middel van onderwijsinfrastructuur.

Bovendien introduceert het voorstel voor een EU-programma voor beveiligde connectiviteit¹¹³ een beveiligd connectiviteitssysteem in de ruimte om voor wereldwijde toegang tot beveiligde satellietcommunicatiediensten zeker te stellen voor overheidsgebruikers en overheidsdiensten met elkaar verbinden. Bovendien leveren de EU-vlaggenschipinitiatieven op het gebied van de ruimtevaart Copernicus, Galileo en Egnos¹¹⁴ zeer hoogwaardige gegevens en diensten die de digitale transitie van hele sectoren van de economieën van de ultraperifere regio's, waaronder landbouw en vervoer, mogelijk kunnen maken. EU-ruimtevaartgegevens zijn ook zeer nuttig voor de civielebeschermingsdiensten en voor de monitoring van het milieu. De ultraperifere regio's kunnen profiteren van EU- en nationale instrumenten zoals de structuur- en investeringsfondsen en de nationale herstel- en veerkrachtplannen, alsook het programma Horizon Europa, InvestEU of het initiatief voor ondernemerschap in de ruimte Cassini.

De Commissie moedigt de betrokken lidstaten en de ultraperifere regio's aan om:

- rekening te houden met de behoeften van de ultraperifere regio's bij het aanwijzen van kandidaat-entiteiten voor het initiële netwerk van Europese digitale-innovatiehubs, zoals bepaald in het programma Digitaal Europa;

¹⁰⁸ COM(2021) 118 final.

¹⁰⁹ Verordening (EU) 2021/694.

¹¹⁰ C(2021) 7911 final.

¹¹¹ C(2021) 9463 final.

¹¹² COM(2020) 67 final.

¹¹³ COM(2022) 57 final.

¹¹⁴ De diensten van Egnos moeten tegen eind 2026 de geografisch in Europa gelegen gebieden bestrijken, met inbegrip van de Azoren, de Canarische Eilanden en Madeira (Verordening (EU) 2021/696 tot vaststelling van het ruimtevaartprogramma van de Unie en tot oprichting van het Agentschap van de Europese Unie voor het ruimtevaartprogramma).

- kansen aan te grijpen om digitale infrastructuur en connectiviteit te financieren in het kader van het CEF-programma (inclusief onderzeese kabels en satellietverbindingen) en in het kader van het programma Digitaal Europa;
- digitale vaardigheden in onderwijs en opleiding te ondersteunen, met gebruikmaking van alle financieringsmogelijkheden van de EU¹¹⁵, onder meer door partnerschappen op het gebied van vaardigheden in het kader van het pact voor vaardigheden te bevorderen.

De Commissie zal:

- de invoering van digitale oplossingen in de ultraperifere regio's analyseren en hen helpen de mogelijkheden van de EU-programma's te benutten, zoals voorgesteld door de ultraperifere regio's; de mogelijkheden tot ondersteuning van satellietnetwerken onderzoeken om connectiviteit in alle gebieden te waarborgen;
- in samenwerking met de lidstaten aanvullende hubs of entiteiten voorstellen om in de behoeften van de ultraperifere regio's te voorzien, indien het initiële netwerk van digitale-innovatiehubs niet in hun digitale behoeften voorziet;
- de uitwisseling van informatie en goede praktijken bevorderen; de deelname van de ultraperifere regio's aan het netwerk van breedbandcompetentiekantoren blijven faciliteren;
- digitale basisvaardigheden bevorderen via de EU-fondsen en -programma's zoals Erasmus+ en het ESF+, en geavanceerde digitale vaardigheden bevorderen via het programma Digitaal Europa.
- het gebruik van EU-ruimtevaartgegevens, -diensten en -toepassingen bevorderen om de digitalisering van de economieën van de ultraperifere regio's mogelijk te maken.

3. SAMENWERKING MET ANDERE EUROPESE REGIO'S, BUURLANDEN EN DAARBUITEN

Interreg en samenwerking met Europa als wereldspeler en financieringsinstrumenten van de landen en gebieden overzee

Gezien de ligging van de ultraperifere regio's vormen zij een unieke troef voor de externe betrekkingen van de EU en voor het uitdragen van onze belangen en waarden. Zij maken van de EU een echte wereldspeler. Overeenkomstig de Global Gateway-strategie van de EU is samenwerking met naburige landen en gebieden ook van essentieel belang voor de economische ontwikkeling en de regionale integratie van deze regio's. De respondenten van de openbare raadpleging vonden dat een dergelijke samenwerking tot de vijf belangrijkste prioriteiten behoorde. De in 2021 gestarte partnerschapsovereenkomst tussen de EU en Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan (ACS) stimuleert de samenwerking van de ACS-landen met de landen en gebieden overzee (LGO's) en de ultraperifere regio's op het gebied van bijvoorbeeld handel, energie, digitalisering, klimaatverandering, milieu en toerisme.

Alle ultraperifere regio's nemen deel aan Interreg-programma's voor Europese territoriale samenwerking, die de samenwerking tussen de ultraperifere regio's en naburige landen of gebieden ondersteunen. De samenwerking blijft echter beperkt als gevolg van regelgevende, bestuurlijke, budgettaire en politieke kwesties¹¹⁶. De Commissie heeft de procedures

¹¹⁵ In EESC-advies ECO/567 wordt gepleit voor maatregelen om de digitale toegang in de ultraperifere regio's te waarborgen.

¹¹⁶ Sommige partnerlanden van het Interreg-programma voor de Indische Oceaan erkennen Mayotte niet als een Franse ultraperifere regio.

vereenvoudigd om de samenwerking te vergemakkelijken: in de periode 2021-2027 volgen de programma's die gezamenlijk worden gefinancierd door het EFRO (ultraperifere regio's), Europa als wereldspeler (derde landen) of het LGO-besluit (LGO's) één reeks regels. Naast de ondersteuning van de samenwerking met andere EU-regio's, onder andere via Interreg Europa, heeft de EU in het kader van het EFRO 281 miljoen EUR uitgetrokken voor samenwerking tussen de ultraperifere regio's en hun buurlanden en 15 miljoen EUR voor samenwerking tussen de LGO's en andere partners, om gezamenlijke projecten zoals universitaire cursussen, samenwerking tussen ziekenhuizen of financiële faciliteiten mogelijk te maken. Ook het programma Horizon Europa of LIFE kan samenwerking ondersteunen.

De Commissie moedigt de betrokken lidstaten en de ultraperifere regio's aan om:

- de mogelijkheden te analyseren en belemmeringen weg te nemen voor regionale samenwerking in het kader van de nieuwe specifieke Interreg-doelstelling inzake beter bestuur binnen hun Interreg-programma's;
- het EFRO te gebruiken voor samenwerking met andere lidstaten, niet-EU-landen of LGO's¹¹⁷.

De Commissie zal:

- de uitvoering vergemakkelijken van projecten die gezamenlijk worden gefinancierd door het EFRO, Europa als wereldspeler en het LGO-besluit, in coördinatie met de begunstigden;
- de mogelijkheden en uitdagingen voor regionale samenwerking per bekken in kaart brengen en de belangrijkste samenwerkingsgebieden vaststellen; kansen ontwikkelen en samenwerking ondersteunen; uitwisselingen per bekken bevorderen;
- rekening houden met de rol en de specifieke kenmerken van de ultraperifere regio's bij de herziening van geografische strategieën; deze regio's opnemen in raadplegingsmechanismen, zoals voorgesteld door de ultraperifere regio's.

Handel

De nabijheid van de ultraperifere regio's tot landen buiten de EU biedt mogelijkheden voor handel en samenwerking. Deze regio's hebben echter te maken met concurrentie uit omliggende landen met lagere gezondheids-, veiligheids- en milieunormen, die soortgelijke goederen tegen lagere kosten produceren.

De Commissie zal bij de onderhandelingen over vrijhandelsovereenkomsten rekening blijven houden met gevoelige producten uit de ultraperifere regio's, de gevolgen ervan beoordelen en in geval van mogelijke negatieve gevolgen maatregelen nemen, zoals vrijwaringsclausules. In de duurzaamheidseffectbeoordelingen ter ondersteuning van de onderhandelingen over de vrijhandelsovereenkomst tussen de EU en Indonesië en over de algemene overeenkomst met Mexico worden de belangen van de ultraperifere regio's reeds geanalyseerd¹¹⁸. De overeenkomst tussen de EU en Mercosur van 2019 bevat bepalingen om verstoringen van de markten van deze

¹¹⁷ Op grond van artikel 63, lid 4, van Verordening (EU) 2021/1060.

¹¹⁸ [Sustainability impact assessment \(SIA\) in support of Free Trade Agreement \(FTA\) negotiations between the European Union and the Republic of Indonesia: Final Report \(Duurzaamheidseffectbeoordeling ter ondersteuning van onderhandelingen over vrijhandelsovereenkomsten tussen de Europese Unie en de Republiek Indonesië: eindverslag \(ec.europa.eu\)\); Sustainability Impact Assessment \(SIA\) in support of the negotiations for the modernisation of the trade part of the Global Agreement with Mexico \(ec.europa.eu\).](#)

regio's als gevolg van invoer uit Mercosur te voorkomen¹¹⁹. Tegelijkertijd worden de ultraperifere regio's aangemoedigd om de mogelijkheden van vrijhandelsovereenkomsten, met name met landen in hun geografische regio, te benutten om in de mondiale en regionale waardeketens te integreren¹²⁰. Daarnaast heeft de Commissie voorgesteld EU-wetgeving die uitsluitend voorziet in specifieke belasting- en douanevoorschriften voor ultraperifere regio's, die door de Raad is aangenomen¹²¹, te verlengen en te verbeteren.

De Commissie moedigt de betrokken lidstaten aan om:

- de ultraperifere regio's bij het bepalen van hun standpunt over handelsovereenkomsten te betrekken;
- handelsmogelijkheden voor de ultraperifere regio's in kaart te brengen en hun handelscapaciteit en integratie in de regionale en mondiale waardeketens te ondersteunen.

De Commissie zal:

- in het kader van de onderhandelingen over handelsovereenkomsten in haar duurzaamheidseffectbeoordelingen rekening blijven houden met de zorgen van de ultraperifere regio's;
- meer transparantie bieden bij de onderhandelingen over en de uitvoering van vrijhandelsovereenkomsten in de ultraperifere regio's door ervoor te zorgen dat hun belanghebbenden kunnen deelnemen aan dialogen van het maatschappelijk middenveld, raadplegingen en adviesgroepen, zoals voorgesteld door de ultraperifere regio's¹²²;
- de ultraperifere regio's informeren en bewustmaken over het potentieel van de bestaande handelsovereenkomst tussen de EU en derde landen;
- “Access to Markets”, de nieuwe EU-handelshelpdesk in de ultraperifere regio's, promoten om hen te helpen voordeel te halen uit handelsovereenkomsten en naar markten buiten de EU te exporteren.

Migratie

Sommige ultraperifere regio's ondervinden een sterke migratiedruk van buurlanden, met name de Canarische Eilanden, Frans-Guyana, Mayotte en Saint-Martin. Alleen al in 2019 probeerden meer dan 27 000 mensen Mayotte binnen te komen (wat overeenkomt met 10 % van zijn bevolking)¹²³ en in 2021 kwamen meer dan 23 000 mensen aan op de Canarische Eilanden¹²⁴. Naar schatting is 12 % van de inwoners van Frans-Guyana een irreguliere migrant. Er is behoefte aan passende en **op maat gesneden maatregelen** om de specifieke uitdagingen op het gebied van migratie in de ultraperifere regio's aan te pakken, bijvoorbeeld met betrekking tot de opvangvoorzieningen en procedures voor asielzoekers, grensbeheer en -controle en de integratie van migranten. Er moet bijzondere aandacht zijn voor niet-begeleide minderjarigen.

¹¹⁹ [EU-Mercosur trade agreement: the agreement in principle \(Handelsovereenkomst tussen de EU en Mercosur: het beginselakkoord\) \(ec.europa.eu\).](https://ec.europa.eu/eu-foreign-affairs/en/eu-merc-south-americ-trade-agreement)

¹²⁰ Zie ook de [mededeling over de evaluatie van het handelsbeleid \(ec.europa.eu\).](https://ec.europa.eu/eu-foreign-affairs/en/evaluation-trade-policy)

¹²¹ Besluiten (EU) 2020/1790, (EU) 2020/1791, (EU) 2020/1792, (EU) 2021/991 van de Raad; Verordening (EU) 2021/2048 van de Raad.

¹²² Verklaring van de CPRUP van november 2021, en ook gevraagd door de respondenten van de openbare raadpleging.

¹²³ Persverklaring van het Franse Ministerie van Binnenlandse Zaken en de minister van Overzeese Gebieden op 11 februari 2021.

¹²⁴ Bron: Euromed Rights en UNHCR.

EU-financiering kan de regionale en nationale financiering op deze gebieden ondersteunen en aanvullen. Volgens de EU-verordeningen tot oprichting van het Fonds voor asiel, migratie en integratie (AMIF), het instrument voor financiële steun voor grensbeheer en visumbeleid (BMVI), en het Fonds voor interne veiligheid (ISF) moeten de betrokken lidstaten erop toezien dat de specifieke uitdagingen waarmee de ultraperifere regio's worden geconfronteerd bij migratiebeheer, in hun nationale strategieën en programma's in het kader van deze fondsen aan de orde komen¹²⁵. Daarnaast heeft het voorgestelde migratie- en asielpact¹²⁶ tot doel irreguliere migratie te voorkomen en ervoor te zorgen dat mensen in nood asiel krijgen.

De Commissie moedigt de betrokken lidstaten en de ultraperifere regio's aan om:

- erop toe te zien dat de specifieke uitdagingen waarmee de ultraperifere regio's worden geconfronteerd bij migratiebeheer, in hun nationale strategieën en programma's in het kader van de EU-fondsen AMIF, BMVI en ISF aan de orde komen, zoals beoogd in de verordeningen tot oprichting van deze fondsen; te zorgen voor samenwerking bij de uitvoering van EU-, nationale en regionale strategieën en programma's met betrekking tot migratie in de ultraperifere regio's; voor adequate opvang voor niet-begeleide minderjarigen te zorgen;
- synergieën tot stand te brengen bij het gebruik van EU-middelen, zodat de uitdagingen waarmee de ultraperifere regio's worden geconfronteerd bij migratiebeheer aan de orde komen, en passende financiering vrij te maken;
- regionale overheden en belanghebbenden te betrekken bij het vormgeven en uitvoeren van dergelijke programma's.

De Commissie zal:

- toezicht houden op de toepassing van de partnerschapsbenadering bij de nationale programmering en uitvoering onder gedeeld beheer, om erop toe te zien dat de specifieke uitdagingen van migratie in de ultraperifere regio's en de opkomende dreigingen waarmee de ultraperifere regio's worden geconfronteerd, in de nationale programma's in het kader van het AMIF, het BMVI en het ISF aan de orde komen;
- de bewustmaking ten aanzien van de ultraperifere regio's bevorderen en lokale en regionale overheden aanmoedigen om het potentieel van de EU-fondsen te benutten om lokale lacunes en behoeften aan te pakken; synergieën tussen de verschillende EU-fondsen bevorderen om uitdagingen op het gebied van migratie en veiligheid aan te pakken;
- toezicht houden op de migratiesituatie in ultraperifere regio's die bijzonder kwetsbaar zijn voor migratiestromen, en de lidstaten ondersteunen bij het uitwerken van passende oplossingen op maat;
- gebruikmaken van de werkprogramma's van de thematische faciliteiten in het kader van het AMIF, het BMVI en het ISF om de migratieproblemen van deze regio's aan te pakken, waaronder steunmaatregelen voor niet-begeleide minderjarigen.

4. VERSTERKING VAN HET PARTNERSCHAP, DE DIALOOG EN DE ONDERSTEUNING

¹²⁵ Verordening (EU) 2021/1147, overweging 64; Verordening (EU) 2021/1148, overweging 63; Verordening (EU) 2021/1149, overweging 58: alle verklaren dat de betrokken lidstaten erop moeten toezien dat de specifieke uitdagingen waarmee de ultraperifere regio's worden geconfronteerd bij migratiebeheer, in hun nationale programma's aan de orde komen.

¹²⁶ COM(2020) 609 final.

Het mainstreamen van de specifieke kenmerken van ultraperifere regio's blijft een prioriteit van de Commissie om ervoor te zorgen dat het beleid, de wetgeving, de fondsen en de programma's van de EU aan deze regio's worden aangepast, zoals bepaald in artikel 349 VWEU. De Commissie heeft bij haar beleidsvorming systematisch rekening gehouden met de zorgen van deze regio's. Alleen al in 2021 heeft de Commissie in bijna 30 wetgevingsvoorstellen, beleidsinitiatieven en werkprogramma's rekening gehouden met de specifieke kenmerken van deze regio's, bijvoorbeeld bij Horizon Europa, de CEF, LIFE, het EFMZVA, Erasmus+ en Digitaal Europa. De richtsnoeren voor betere regelgeving¹²⁷ versterken de territoriale effectbeoordelingen verder om de impact van wetgevingsvoorstellen op specifieke regio's, waaronder de ultraperifere regio's, te beoordelen.

De ultraperifere regio's kunnen profiteren van tal van nieuwe steunmogelijkheden in het kader van het EU-beleid die hen kunnen helpen hun op maat gesneden regionale ontwikkelingsstrategieën vorm te geven, uit te voeren en te financieren. De Commissie zet zich in om deze regio's te helpen de nodige hervormingen en investeringen door te voeren, de mogelijkheden en synergieën van de EU-programma's te benutten en hun bestuurlijke capaciteit te verbeteren, en is bezig hiervoor een adviesinstrument uit te rollen. De Commissie houdt regelmatig vergaderingen op hoog niveau en werkgroepbijeenkomsten met de ultraperifere regio's en de lidstaten waarvan ze deel uitmaken, en spant zich in voor een intensievere dialoog om een beter inzicht te krijgen in de zorgen onder de inwoners van deze regio's en om het EU-beleid onder de aandacht te brengen. Zij bevorderde burgerdialogen en Europe Direct-centra in deze regio's.

De Commissie moedigt de betrokken lidstaten en de ultraperifere regio's aan om:

- samen voor elke ultraperifere regio een regionaal ontwikkelingsplan te ontwikkelen dat tegemoetkomt aan de behoeften van de regio; knelpunten en hervormingsgebieden in kaart te brengen; specifieke troeven en relatieve voordelen te ontwikkelen en erin te investeren; prioriteiten te stellen; en op basis daarvan de nodige middelen toe te wijzen;
- gebruik te maken van alle specifieke mogelijkheden voor de ultraperifere regio's in het kader van de beleidsinitiatieven, wetgeving, programma's en fondsen van de EU;
- de algemene bestuurlijke capaciteit te ontwikkelen en deel te nemen aan de initiatieven van de Commissie voor de opbouw van bestuurlijke capaciteit¹²⁸; technische bijstand te gebruiken om grote projecten voor te bereiden; gebruik te maken van bestaande EU-instrumenten, zoals Jaspers¹²⁹; de capaciteit om deel te nemen aan concurrerende programma's op te bouwen;
- gebruik te maken van het TSI om steun te vragen voor belangrijke hervormingen, met name op de in deze mededeling genoemde gebieden; multiregionale toepassingen, waarbij schaalvoordelen kunnen worden gerealiseerd en beste praktijken kunnen worden uitgewisseld, zijn bijzonder welkom;
- op lokaal niveau informatie van de Commissie over financieringsmogelijkheden te verspreiden;

¹²⁷ COM(2021) 219 final.

¹²⁸ Bijvoorbeeld een proefproject met de OESO inzake frontloading van bestuurlijke capaciteitsopbouw, TAIEX-REGIO PEER 2 PEER, praktijkgemeenschappen van DG REGIO, het competentiekader, integriteitspacten, een opleidingsprogramma voor deskundigen.

¹²⁹ [Gezamenlijke ondersteuning van projecten in de Europese regio's \(Jaspers\) \(ec.europa.eu\)](https://ec.europa.eu/).

- de gegevensverzameling in de ultraperifere regio's uitbreiden om de bestaande lacunes in de regionale statistieken te dichten.

De Commissie zal:

- adviesinstrumenten uitrollen om individuele ultraperifere regio's desgevraagd te helpen regionale ontwikkelingsplannen, hervormingen en investeringsagenda's vorm te geven; synergieën mogelijk maken tussen de mogelijkheden in het kader van de EU-fondsen en -programma's;
- de ultraperifere regio's aanmoedigen om TSI-steun voor technische expertise op maat te vragen om hervormingen in een breed scala van beleidsgebieden te ontwerpen en uit te voeren; de ultraperifere regio's bereiken bij de jaarlijkse uitrol van het TSI per land, met de hulp van de coördinerende instanties;
- een portaal opzetten over de mogelijkheden voor de ultraperifere regio's om gebruik te maken van EU-fondsen, -programma's en beleidsinitiatieven; een reeks informatiesessies voor deze regio's organiseren over EU-programma's en vlaggenschipinitiatieven die gericht zijn op kleine en middelgrote ondernemingen, ngo's en het publiek;
- de voorstellen van de ultraperifere regio's en de lidstaten waarvan ze deel uitmaken analyseren en opvolgen (verklaring van de CPRUP van 2021, gezamenlijke standpuntnota van 2022) in de werkgroep ultraperifere regio's;
- de specifieke kenmerken van de ultraperifere regio's integreren in initiatieven, wetgevingsvoorstellen en programma's door middel van op maat gesneden en plaatsgebonden benaderingen, in voorkomend geval met territoriale effectbeoordelingen;
- rekening blijven houden met de specifieke kenmerken van deze regio's bij de herziening van verordeningen en richtsnoeren inzake staatssteun voor alle sectoren, op basis van de bestaande bepalingen voor deze regio's in de EU-wetgeving inzake staatssteun;
- de opbouw van bestuurlijke capaciteit, de desbetreffende routekaarten en integriteitspacten en de uitwisseling van kennis tussen de beheersautoriteiten steunen met behulp van de bestaande instrumenten¹³⁰; de capaciteit om deel te nemen aan concurrerende programma's ondersteunen;
- de communicatie en de dialoog met de lokale autoriteiten, het maatschappelijk middenveld, het bedrijfsleven, het publiek en jongeren versterken, voortbouwend op bestaande structuren zoals burgerdialogen;
- strategische prognoses van de gevolgen van belangrijke trends voor de ultraperifere regio's ontwikkelen, teneinde het beleid daarop af te stemmen en gegevensverzameling voor empirisch onderbouwd beleid te bevorderen.

¹³⁰ [TAIEX-REGIO PEER 2 PEER \(ec.europa.eu\)](https://ec.europa.eu) en praktijkgemeenschappen.

CONCLUSIE

Deze vernieuwde en versterkte strategie voor de ultraperifere regio's toont aan dat de Commissie zich onverminderd inzet voor hun ontwikkeling en welvaart. Dit is een institutionele verplichting, zoals vastgelegd in artikel 349 VWEU; een politieke noodzaak, gezien de vijf miljoen Europese burgers die in deze regio's wonen; een economische noodzaak vanwege het onbenutte potentieel in deze regio's, niet in de laatste plaats voor de groene economie; en een geostrategische investering, waarbij de rol van deze regio's als toegangspoort van de Europese Unie naar de rest van de wereld wordt versterkt.

Het doel van het centraal stellen van mensen in deze strategie en in toekomstige acties, is ook ervoor te zorgen dat alle EU-burgers, ongeacht waar zij wonen of zijn geboren, toegang hebben tot onderwijs, opleiding, huisvesting, gezondheidszorg en fundamentele voorzieningen. Het gaat erom jongeren kansen te bieden om hun potentieel waar te maken.

In deze geest stelt de mededeling de prioriteiten vast voor EU-maatregelen ter ondersteuning van duurzaam herstel en groei in haar meest afgelegen gebieden, waarbij hun groeipotentieel wordt ontsloten en de verschillen in levenskwaliteit tussen deze regio's en de rest van de Unie worden verkleind.

Hoewel een dergelijke streven een sterk engagement op EU-niveau vereist, is de eerste vereiste dat elke regio haar eigen visie op herstel en groei ontwikkelt. Ondanks de onderlinge overeenkomsten zijn de ultraperifere regio's van de EU heterogeen en moeten hun ontwikkelingsvisies op maat worden gemaakt en in nauwe samenwerking met de lidstaten worden opgesteld, volgens de Europese prioriteiten en het partnerschapsbeginsel en in overleg met alle sectoren van de samenleving in deze gebieden. Duurzaam herstel vereist ook prioriteitstelling op zowel nationaal als regionaal niveau, politieke wil, hervormingen en bestuurlijke capaciteit.

De Commissie verbindt zich ertoe de dialoog te versterken en geïndividualiseerde steun voor dit doel te bevorderen. Zij zal nauw blijven samenwerken met de ultraperifere regio's, de lidstaten waarvan ze deel uitmaken en de andere instellingen, met name het Europees Parlement en de Raad, om op alle relevante beleidsterreinen van de EU rekening te houden met de specifieke kenmerken van deze regio's. Zij zal zich nog sterker inzetten om deze regio's te helpen hun troeven te benutten en de ongekende kansen te grijpen die het EU-beleid, de eengemaakte markt en financiële ondersteuning bieden om in hun toekomst te investeren.